2025/535

21.3.2025.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2025/535

(2025. gada 18. marts),

ar ko izveido Moldovas Republikas reformu un izaugsmes mehānismu

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 212. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([1]),

tā kā:

(1) Savienība ir dibināta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā minētajām vērtībām, tostarp demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu. Šīs vērtības ir daļa no pievienošanās kritērijiem, kas tika noteikti Eiropadomes 1993. gada jūnija sanāksmē Kopenhāgenā ("Kopenhāgenas kritēriji") un ir atbilstības nosacījumi dalībai Savienībā.

(2) Savienības paplašināšanās procesa pamatā ir noteikti kritēriji, taisnīgi un stingri nosacījumi, kā arī paša nopelnu princips. Joprojām būtiska ir stingra apņemšanās īstenot pieeju "pamatjautājumi pirmajā vietā", kas prasa būtiski koncentrēties uz tiesiskumu, pamattiesībām, demokrātisko iestāžu darbību un valsts pārvaldes reformu, kā arī ekonomiskajiem kritērijiem. Progress ir atkarīgs no tā, kā Moldovas Republika (Moldova) īstenos nepieciešamās reformas, lai panāktu atbilstību Savienības *acquis*.

(3) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu vēl vairāk parādīja, ka Savienības paplašināšanās ir ģeostratēģisks ieguldījums mierā, drošībā un stabilitātē. Savienība ir pilnīgi un nepārprotami apņēmusies atbalstīt Moldovas dalības Savienībā perspektīvu. Moldovas orientācija un apņēmīgā virzība uz Savienību ir spēcīga tās stratēģiskās izvēles un vietas vērtību kopienā izpausme. Moldovas virzībai uz dalību ES jābūt stingri balstītai uz taustāmu un konkrētu progresu reformu jomā.

(4) Savienības un Moldovas kopējās interesēs ir turpināt reformas tās politiskajā, tiesiskajā un ekonomiskajā sistēmā, lai nākotnē tā varētu pievienoties Savienībai, un atbalstīt tās pievienošanās procesu. Iespējai kļūt par Savienības dalībvalsti piemīt spēcīga transformējoša ietekme, un tā rada pozitīvas izmaiņas demokrātijā, politikā, ekonomikā un sabiedrībā un palīdz stiprināt Moldovas noturību.

(5) Dažas no priekšrocībām, ko sniedz dalība Savienībā, ir nepieciešams nodrošināt jau pirms pievienošanās. Šo ieguvumu centrā ir ekonomikas konverģence. Pašlaik Moldovas konverģence, izteikta kā IKP uz vienu iedzīvotāju pēc pirktspējas līmeņa, joprojām ir maza – 29 % no Savienības vidējā rādītāja –, un tā nepalielinās pietiekami ātri. Arī Moldovas diaspora būtu jāuzskata par svarīgu Moldovas sociālās un ekonomiskās attīstības veicinātāju.

(6) Tā kā 2024. gada jūnijā sākās pievienošanās sarunas ar Moldovu, ir svarīgi sniegt nepieciešamo atbalstu Moldovas pievienošanās virzībai. Turklāt ir svarīgi, lai atbalsts tiktu pielīdzināts līmenim, kas salīdzināms ar citām kandidātvalstīm, kuras iesaistītas pievienošanās sarunās, un lai tiktu nodrošināti ar to samērojami resursi.

(7) Lai īstenotu Moldovas izaugsmes plānu, ir vajadzīgs atbilstīgs finansējums, ko piešķir no īpaša, jauna finansēšanas instrumenta ("mehānisms"). Mehānisma mērķis ir palīdzēt valstij īstenot ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes reformas un panākt progresu paplašināšanās procesa pamatjautājumos.

(8) Ņemot vērā Krievijas netaisnīgo agresijas karu pret Ukrainu, kurš ir būtiski ietekmējis Moldovas drošību, ekonomiku un iedzīvotāju iztikas līdzekļus, kā arī ņemot vērā notiekošos un vēl nepieredzētos hibrīduzbrukumus, kas vērsti pret šo valsti un tās demokrātiskajām institūcijām, mehānisma mērķim vajadzētu būt palīdzēt Moldovai risināt būtiskas

([1]) Eiropas Parlamenta 2025. gada 11. marta nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2025. gada 18. marta lēmums.

problēmas, jo īpaši attiecībā uz ekonomiku, enerģētiku, pārtiku un vērtības ķēdēm. Būtu lietderīgi, ka mehānisms savlaicīgi palīdzētu Moldovai un nodrošinātu tai iespējas stiprināt noturību pret ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos tās suverenitātē, demokrātiskajos procesos un institūcijās.

(9) Lai sasniegtu Moldovas izaugsmes plāna mērķus, investīciju ziņā uzsvars būtu jāliek uz nozarēm, kas varētu darboties kā sociālās un ekonomiskās attīstības svarīgas veicinātājas, proti, savienotību, infrastruktūru, tostarp ilgtspējīgu transportu, dekarbonizāciju, enerģētiku, zaļo un digitālo pārkārtošanos, lauksaimniecību un pārtikas rūpniecību, lauku attīstību, kā arī izglītību, līdzdalību darba tirgū un prasmju attīstīšanu, īpašu uzmanību pievēršot bērniem un jauniešiem, un dzīves līmeņa uzlabošanai visā valstī.

(10) Mehānismam būtu jābalstās uz asociācijas programmu ar Moldovu, kā arī uz darbu, kas veikts saistībā ar Austrumu partnerības Moldovā ekonomikas un investīciju plānu, kurā investīcijas novirzītas uz tādām kritiski svarīgām nozarēm kā savienotība, energoefektivitāte un enerģētiskā drošība, vienlaikus izvairoties no balasta aktīviem, kā arī uzņēmējdarbības attīstība un konkurētspēja. Uzlabota piekļuve Savienības vienotajam tirgum, izmantojot padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu, uzlabota infrastruktūra un līdzdalība Savienības programmās un politikas virzienos atkarībā no Moldovas pieskaņošanās attiecīgajiem Savienības vienotā tirgus noteikumiem sniegs tūlītējus un taustāmus sociālekonomiskus ieguvumus.

(11) Būtiska nozīme Moldovas un Savienības savstarpējās savienotības uzlabošanā ir ilgtspējīgai transporta infrastruktūrai un tai būtu jāveicina Moldovas integrācija Savienības transporta tīklā. Pārskatītajā Eiropas transporta tīklā (*TEN-T*) Komisija paplašināja Baltijas jūras–Melnās jūras–Egejas jūras Eiropas transporta koridoru, iekļaujot Moldovu. Finansējot ilgtspējīgu transporta infrastruktūru, tostarp videi draudzīgus transportlīdzekļus, piemēram, dzelzceļus, un transporta digitalizāciju, ir jāatsaucas uz *TEN-T*. Pārrobežu enerģētikas infrastruktūras projekti un starpsavienojumi ar dalībvalstīm un Savienības paplašināšanās partneriem ir īpaši būtiski reģionālajai energoapgādes drošībai un integrācijai Savienībā.

(12) Mehānismam būtu jāatbalsta investīcijas un reformas, kas palīdz Moldovai digitalizēt ekonomiku un sabiedrību saskaņā ar Savienības redzējumu 2030. gadam, kurš izklāstīts Komisijas 2021. gada 9. marta paziņojumā "Digitālais kompass līdz 2030. gadam – Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā", veicinot iekļaujošu digitālo ekonomiku, no kuras ieguvēji ir visi iedzīvotāji. Mehānismam būtu jācenšas palīdzēt Moldovai sasniegt vispārīgos mērķus un digitalizācijas mērķrādītājus, kas attiecas uz Savienību. Kā Komisija norādījusi 2023. gada 15. jūnija paziņojumā "5G kiberdrošības rīkkopas ieviešana", 5G kiberdrošības rīkkopai būtu jākalpo par atsauci, pēc kuras būtu jāvadās, piešķirot Savienības finansējumu, lai nodrošinātu reģiona digitālās infrastruktūras projektu drošību, noturību un integritātes aizsardzību.

(13) Atbalsts atbilstīgi mehānismam būtu jāsniedz, lai tiktu sasniegti vispārīgie un konkrētie mērķi, un tas būtu jāpiešķir, pamatojoties uz noteiktiem kritērijiem un atbilstoši skaidriem maksājuma nosacījumiem. Šie vispārīgie un konkrētie mērķi būtu jāīsteno savstarpēji pastiprinošā veidā. Ar mehānismu būtu jāatbalsta paplašināšanās process, paātrinot saskaņošanu ar Savienības vērtībām, tiesību aktiem, noteikumiem, standartiem, politiku un praksi (*acquis*) ceļā uz iestāšanos Savienībā, jāpaātrina Moldovas pakāpeniska integrācija Savienības vienotajā tirgū un jāpaātrina tās sociālekonomiskā konverģence ar Savienību. Mehānismam arī būtu jāveicina labas kaimiņattiecības.

(14) Papildus sociālekonomiskās konverģences veicināšanai mehānismam būtu arī jāpalīdz paātrināt reformas, kas saistītas ar paplašināšanās procesa pamatjautājumiem, tostarp tiesiskumu, pamattiesībām, tostarp bēgļu tiesībām, pie minoritātēm piederošu personu, tostarp nacionālo minoritāšu un romu, tiesībām, kā arī lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un interseksuāļu (LGBTI) tiesībām. Tam būtu arī jāuzlabo demokrātisko institūciju un valsts pārvaldes iestāžu darbība; publiskais iepirkums, valsts atbalsta kontrole un publisko finanšu pārvaldība; cīņa pret visu veidu korupciju un organizēto noziedzību; kvalitatīva izglītība un mācības, kā arī nodarbinātības politika; un valsts zaļās pārkārtošanās, klimata un vides mērķi.

(15) Mehānismam būtu jāpalīdz Moldovai sagatavoties dalībai Savienībā saskaņā ar esošo paplašināšanās metodiku.

(16) Mehānismam būtu jāpapildina pašreizējais ekonomikas un finanšu dialogs, neapdraudot tā darbības jomu, un tādējādi jāuzlabo ekonomiskā integrācija un gatavošanās Savienības ekonomikas politikas daudzpusējai uzraudzībai.

(17) Mehānismam būtu jāveicina efektīvas attīstības principi, ievērojot papildināmību ar atbalstu, kas sniegts no citām Savienības programmām un instrumentiem, un cenšoties izvairīties no šīs regulas ietvaros sniegtās palīdzības dublēšanās ar citiem palīdzības veidiem, tostarp no eksporta un attīstības finansējuma sastāvošām integrētām finanšu paketēm, ko sniegusi Savienība, dalībvalstis, trešās valstis, daudzpusējas un reģionālas organizācijas un struktūras, un nodrošināt sinerģiju starp tām. Moldovas pastāvīga dalība citās Savienības finansējuma programmās ir ļoti būtiska.

(18) Saskaņā ar iekļaujošas partnerības principu Komisijai būtu jācenšas nodrošināt, ka tiek pienācīgi veikta apspriešanās ar Moldovas parlamentu, vietējām pašvaldībām - saskaņā ar Moldovas tiesisko regulējumu, un attiecīgajām ieinteresētajām personām Moldovā, tostarp sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, un ka tiem ir savlaicīga piekļuve attiecīgajai informācijai, lai tie varētu uzņemties jēgpilnu lomu programmu izstrādē un īstenošanā un saistītajos uzraudzības procesos.

(19) Lai atbalstītu mehānisma mērķus un stiprinātu Moldovas attiecīgās spējas īstenot reformu programmu, būtu jāsniedz tehniskā palīdzība, kā arī pārrobežu sadarbības palīdzība.

(20) Mehānismam būtu jānodrošina saskaņotība ar Savienības ārējās darbības vispārīgajiem mērķiem, kā noteikts LES 21. pantā, tostarp pamattiesību ievērošana, kas paredzēta Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, un jāatbalsta šie mērķi. Jo īpaši tam būtu jānodrošina cilvēktiesību aizsardzība un veicināšana un tiesiskums.

(21) Mehānismam būtu jāveicina inovācija, pētniecība un akadēmisko iestāžu un nozaru sadarbība nolūkā atbalstīt zaļo un digitālo pārkārtošanos, veicinot vietējo rūpniecību un īpašu uzsvaru liekot uz vietējiem mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem.

(22) Moldovai būtu jāapliecina ticama apņemšanās ievērot Eiropas vērtības, tostarp pieskaņojoties Savienības kopējai ārpolitikai un drošības politikai (KĀDP), tostarp Savienības ierobežojošajiem pasākumiem.

(23) Mehānisma īstenošanā būtu jāņem vērā Savienības stratēģiskā autonomija, kā arī Savienības un tās dalībvalstu stratēģiskās intereses un vērtības, uz kuru pamata dibināta Savienība.

(24) Atbilstīgi mehānismam veiktajām darbībām būtu jāveicina virzība uz Savienības sociālajiem, klimata un vides standartiem un jāatbalsta virzība uz Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķiem un Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencijā par klimata pārmaiņām pieņemto Parīzes nolīgumu ("Parīzes nolīgums"), Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bioloģisko daudzveidību un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par cīņu pret pārtuksnešošanos īstenošanu, un tām nevajadzētu veicināt vides degradāciju vai radīt kaitējumu videi vai klimatam. Atbilstīgi mehānismam finansētajiem pasākumiem būtu jāatbilst Moldovas nacionālajam enerģētikas un klimata plānam, to nacionāli noteiktajam devumam un vērienīgajam mērķim līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti. Mehānismam būtu jāveicina klimata pārmaiņu mazināšana un spējas pielāgoties to negatīvajai ietekmei un būtu jāveicina klimatnoturība. Konkrētāk, ar mehānisma finansējumu būtu jāveicina pārkārtošanās uz dekarbonizētu, klimatneitrālu, klimatnoturīgu aprites ekonomiku.

(25) Šīs regulas īstenošanā būtu jāievēro līdztiesības un nediskriminācijas principi, kas sīkāk aprakstīti līdztiesības savienības stratēģijās. Tai būtu jāveicina un jāvirza dzimumu līdztiesība un integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai, jānodrošina sieviešu jēgpilna līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesos un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm un meitenēm un jātiecas aizsargāt un veicināt to, ka tiek sekmētas un pilnībā nodrošinātas visu sieviešu un meiteņu iespējas izmantot visas cilvēktiesības, kā arī novērst un apkarot vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, ņemot vērā attiecīgos ES dzimumu līdztiesības rīcības plānus un attiecīgos Padomes secinājumus un starptautiskās konvencijas. Turklāt šī regula būtu jāīsteno, pilnībā ievērojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, tostarp attiecībā uz bērnu aizsardzību un darba tiesībām. Mehānisma īstenošanai būtu jāatbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām un tās protokolam, turklāt tā investīcijās un tehniskajā palīdzībā būtu jānodrošina piekļūstamība saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/882 ([2]).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

(26) Atspoguļojot Eiropas zaļo kursu, kas ir Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes stratēģija, un to, cik svarīgi ir virzīties uz klimata un biodaudzveidības mērķiem saskaņā ar saistībām, kas ietvertas iestāžu nolīgumā starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju ([3]), mehānismam būtu jāpalīdz sasniegt kopējais mērķis – 30 % Savienības budžeta izdevumu atvēlēt klimata mērķu atbalstam un 7,5 % 2024. gadā un 10 % 2026. un 2027. gadā atvēlēt biodaudzveidības mērķiem. Klimata mērķiem būtu jāatvēl vismaz 37 % neatmaksājamā finansiālā atbalsta, ieskaitot uzkrājumus, kas sniegts investīciju projektiem, kuri apstiprināti saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu, kas ir viena no reģionālajām investīciju platformām, kuras minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/947 ([4]) 32. pantā. Minētā summa būtu jāaprēķina, izmantojot Rio marķierus saskaņā ar pienākumu ziņot ESAO par ES starptautisko finansējumu klimata jomā, kā arī citiem starptautiskiem nolīgumiem vai satvariem. Jau 2025. gada jūnijā ES klimata koeficienti, kas piemērojami visās 2021.–2027. gada daudzgadu finansēšanas shēmas (DFS) programmās un izklāstīti Komisijas dienestu darba dokumentā "Klimata integrēšanas arhitektūra 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmā", tiks piemēroti arī klimata izdevumiem DFS 6. izdevumu kategorijā ("Kaimiņattiecības un pasaule"). Lai Moldovā nodrošinātu konsekventu ziņošanu par klimatu, mehānisms tiks saskaņots ar pieeju, kas izmantota citos 6. izdevumu kategorijas instrumentos. Ar mehānismu būtu jāatbalsta darbības, kurās pilnībā ievēro Savienības klimata un vides standartus un prioritātes un principu "nenodarīt būtisku kaitējumu".

(27) Projektus apstiprina saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas ieguldījumu platformu pēc tam, kad tos ir novērtējusi Komisija, un pēc tam, kad dalībvalstis ir sniegušas pozitīvu atzinumu Kaimiņattiecību politikas ieguldījumu platformu padomē.

(28) Komisijai sadarbībā ar dalībvalstīm un Moldovu būtu jānodrošina atbilstība, saskaņotība, konsekvence un papildināmība, lielāka pārredzamība un pārskatatbildība palīdzības sniegšanā, tostarp ieviešot pienācīgas iekšējās kontroles sistēmas un krāpšanas apkarošanas politiku. Atbalsts atbilstīgi mehānismam būtu jādara pieejams ar priekšnosacījumu, ka Moldova atbalsta un ievēro iedarbīgus demokrātiskos mehānismus, tostarp daudzpartiju parlamentāro sistēmu, brīvas un taisnīgas vēlēšanas, brīvus, neatkarīgus un plurālistiskus medijus, neatkarīgas tiesu iestādes un tiesiskumu, un garantē visu saistību ievērošanu cilvēktiesību jomā, tostarp pie minoritātēm piederošu personu tiesību jomā.

(29) Mehānisms būtu jāatbalsta ar līdzekļiem no Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta "Eiropa pasaulē" (*NDICI* – "Eiropa pasaulē"), galvenokārt no finansējuma austrumu kaimiņreģionam, 520 miljonu EUR apmērā neatmaksājama atbalsta veidā un ne vairāk kā 1 500 miljonu EUR apmērā aizdevumu veidā laikposmā no 2025. līdz 2027. gadam. Neatmaksājamam atbalstam būtu jāsedz uzkrājumi 9 % apmērā, kas vajadzīgi aizdevumiem 135 miljonu EUR apmērā, atbalsts, ko Savienība sniedz projektiem, kuri apstiprināti saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas ieguldījumu platformu, kā minēts šīs regulas 18. panta 2. punktā, un papildu atbalsts, tostarp atbalsts pilsoniskās sabiedrības organizācijām un tehniskajai palīdzībai. Neatmaksājamais atbalsts būtu jāfinansē no finansējuma, kas piešķirts Kaimiņattiecību ģeogrāfiskajai programmai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 6. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Būtu jāpiemēro visi Regulas (ES) 2021/947 noteikumi, ja vien šajā regulā nav norādīts citādi.

(30) Lēmumi par 19. panta 3. punktā minēto līdzekļu izmaksāšanu attiecībā uz atbalstu aizdevumu veidā būtu jāpieņem laikposmā no 2025. gada 1. janvāra līdz 2029. gada 30. jūnijam. Šis galīgais datums ietver laiku, kas Komisijai vajadzīgs, lai izvērtētu attiecīgo maksājuma nosacījumu sekmīgu izpildi un pieņemtu turpmāko lēmumu par līdzekļu izmaksāšanu.

(31) Lai maksimāli palielinātu Savienības finansiālā atbalsta spēju piesaistīt papildu investīcijas un nodrošinātu Savienības kontroli pār izdevumiem, investīcijas, ar kurām atbalsta reformu programmas īstenošanu, būtu jāveic, izmantojot Kaimiņattiecību politikas ieguldījumu platformu. Vismaz 25 % no Moldovai izmaksātās aizdevuma summas tai būtu jādara pieejami investīciju projektiem, kas apstiprināti Kaimiņattiecību politikas ieguldījumu platformā. Tas papildina neatmaksājamo atbalstu, ko Savienība sniedz šiem projektiem.

([3]) Iestāžu nolīgums (2020. gada 16. decembris) starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

(32) Atbilstīgi mehānismam piešķirto aizdevumu radītajām finansiālajām saistībām nevajadzētu būt ietvertām Ārējās darbības garantijas summā Regulas (ES) 2021/947 31. panta 4. punkta nozīmē.

(33) Šai regulai būtu jāpiemēro horizontālie finanšu noteikumi, ko, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 322. pantu, pieņēmuši Eiropas Parlaments un Padome. Minētie noteikumi ir izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) 2024/2509 ([5]) ("Finanšu regula") un nosaka jo īpaši procedūru budžeta izveidei un izpildei tiešā un netiešā pārvaldībā, izmantojot dotācijas, iepirkumu, finansiālo palīdzību, finansējuma apvienošanas darbības un ārējo ekspertu izdevumu atlīdzināšanu, kā arī paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudes.

(34) Attiecīgā gadījumā būtu jāparedz kvalificēšanās ierobežojumi mehānisma atbalsta piešķiršanas procedūrās, ņemot vērā darbības specifiku vai gadījumos, kad darbība ietekmē drošību vai sabiedrisko kārtību.

(35) Lai nodrošinātu mehānisma efektīvu īstenošanu, tostarp Moldovas integrācijas Eiropas vērtības ķēdēs veicināšanu, visām piegādēm un materiāliem, ko finansē un iepērk saskaņā ar mehānismu, vajadzētu būt no dalībvalstīm, Moldovas, kandidātvalstīm un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu līgumslēdzējām pusēm, un valstīm, kuras Moldovai sniedz tāda līmeņa atbalstu, kas ir salīdzināms ar to, kuru sniedz Savienība, ņemot vērā to ekonomikas lielumu, un kurām Komisija ir noteikusi savstarpēju piekļuvi ārējai palīdzībai Moldovas teritorijā, izņemot gadījumus, kad piegādes un materiālus nevar iegūt ar saprātīgiem nosacījumiem nevienā no minētajām valstīm.

(36) Ar Moldovu būtu jānoslēdz mehānisma nolīgums, kurā būtu izklāstīti Savienības un Moldovas finansiālās sadarbības principi un norādīti nepieciešamie mehānismi, kas attiecas uz atbilstīgi mehānismam piešķirtā Savienības finansējuma kontroli, pārraudzību, uzraudzību, izvērtēšanu, ziņošanu par to un revīziju, noteikumi par nodokļiem, nodevām un maksām un pasākumi, ar kuriem paredzēts novērst, atklāt, izmeklēt un labot pārkāpumus, krāpšanu, korupciju un interešu konfliktus. Pēc tam ar Moldovu būtu jānoslēdz arī aizdevuma līgums, kurā izklāstīti konkrēti noteikumi par aizdevumu veidā sniegtā finansējuma pārvaldību un īstenošanu. Gan mehānisma nolīgums, gan aizdevuma līgums būtu vienlaikus un nekavējoties jānosūta Eiropas Parlamentam un Padomei.

(37) Mehānisma nolīgumā būtu jāparedz pienākums Moldovai nodrošināt, ka saskaņā ar Savienības datu aizsardzības principiem un piemērojamajiem datu aizsardzības noteikumiem tiek vākti un darīti pieejami atbilstīgi dati par personām un struktūrām, kas saņem finansējumu reformu programmas īstenošanai, tostarp informācija par faktiskajiem īpašniekiem.

(38) Mehānisma īstenošanas pamatā vajadzētu būt reformu programmai, kas nodrošina skaidri formulētu iekļaujošas ilgtspējīgas sociālekonomiskās izaugsmes veicināšanas satvaru, kurš ir saskaņots ar prasībām, kas jāizpilda, lai pievienotos Savienībai, un paplašināšanās procesa pamatjautājumiem. Reformu programma būs visaptverošs satvars šā mehānisma mērķu sasniegšanai. Reformu programma būtu jāsagatavo, pastāvīgi apspriežoties ar Moldovas parlamentu un attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuru devums būtu tajā jāatspoguļo. Moldovai attiecīgā gadījumā un saskaņā ar savu tiesisko regulējumu būtu jācenšas nodrošināt vietējo pašvaldību iesaisti un apspriešanos ar tām. Savienības atbalsta izmaksāšanai vajadzētu būt atkarīgai no tā, vai ir ievēroti maksājuma nosacījumi, un no reformu programmā izklāstīto reformu īstenošanā panāktā progresa, kas ir izmērāms un ko novērtē un oficiāli apstiprina Komisija. Līdzekļu izmaksāšana būtu attiecīgi jāstrukturē, atspoguļojot mehānisma mērķus.

(39) Reformu programmā būtu jāiekļauj mērķorientēti reformu pasākumi un prioritārās investīciju jomas, kā arī maksājuma nosacījumi izmērāmu kvalitatīvu un kvantitatīvu soļu veidā, kuri atspoguļo apmierinošu progresu pasākumu īstenošanā vai minēto pasākumu izpildi, un minēto pasākumu īstenošanas grafiks. Reformu programmā būtu jāiekļauj arī indikatīvs saraksts ar plānotajiem investīciju projektiem, ko paredzēts īstenot saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu. Būtu jāieplāno, ka minētie soļi tiks īstenoti līdz 2027. gada 31. decembrim, lai gan vajadzētu būt iespējai pasākumus, uz kuriem šādi soļi attiecas, kopumā pabeigt vēlāk nekā 2027. gadā, bet ne vēlāk kā līdz 2028. gada 31. decembrim. Reformu programmā būtu jāiekļauj skaidrojums par Moldovas sistēmu, ar kuru tiks rezultatīvi novērsti, atklāti un laboti pārkāpumi, korupcija, tostarp korupcija augstā līmenī, krāpšana un interešu konflikti saistībā ar mehānisma ietvaros piešķirto līdzekļu izmantošanu, un par kārtību,

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2024/2509 (2024. gada 23. septembris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

kā novērst atbilstīgi mehānismam piešķirtā finansējuma dublēšanos ar finansējumu, kas piešķirts no citām Savienības programmām vai ko piešķīruši citi līdzekļu devēji.

(40) Reformu programmā būtu jāiekļauj skaidrojums par to, kā pasākumi veicinās klimata un vides mērķu sasniegšanu un principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" un digitālās pārveides īstenošanu.

(41) Reformu programmā iekļautajiem pasākumiem būtu jāveicina publisko finanšu pārvaldības un kontroles sistēmas efektivitātes uzlabošana un rezultatīva sistēma valsts atbalsta kontrolei, cīņa pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, nodokļu apiešanu, nodokļu nemaksāšanu, krāpšanu un organizēto noziedzību ar mērķi nodrošināt godīgus nosacījumus visiem uzņēmumiem. Reformu programmā būtu jāiekļauj šādu sistēmu apraksts, kā arī konkrēti soļi saistībā ar sarunu 32. sadaļu, lai palīdzētu Moldovai tās revīzijas un kontroļu prasības saskaņot ar Savienības standartiem. Ja līdzekļu izmaksāšanas pieprasījumā ir ietverts ar sarunu 32. sadaļu saistīts solis, kas minēts 19. panta 2. punktā, Komisijai nebūtu jāpieņem lēmums, ar ko atļauj līdzekļu izmaksāšanu, ja vien tā šādu soli nav novērtējusi pozitīvi.

(42) Reformu programmai būtu arī jāietver rādītāji, ar kuriem novērtē virzību uz šajā regulā izklāstīto vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu. Minētajiem rādītājiem būtu jābalstās uz starptautiski atzītiem rādītājiem. Rādītājiem pēc iespējas būtu jāsaskan arī ar galvenajiem snieguma rādītājiem, kuri iekļauti Komisijas Īstenošanas lēmumā, ar ko apstiprina reformu programmas Rietumbalkāniem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1449 ([6]), un EFIA+ rezultātu mērīšanas sistēmā. Rādītājiem vajadzētu būt būtiskiem, atzītiem, ticamiem, vienkāršiem un stabiliem.

(43) Komisijai reformu programma būtu jānovērtē, balstoties uz šajā regulā iekļauto kritēriju sarakstu. Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras apstiprināt reformu programmu. Minētās pilnvaras būtu jāīsteno saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ([7]). Komisijai būtu pienācīgi jāņem vērā Padomes Lēmums 2010/427/ES ([8]) un attiecīgā gadījumā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) loma.

(44) Darba programmai Finanšu regulas 110. panta 2. punkta nozīmē, kas pieņemta saskaņā ar attiecīgajiem Regulas (ES) 2021/947 noteikumiem, būtu jāaptver summas, kuras finansē no finansējuma, kas piešķirts Kaimiņattiecību ģeogrāfiskajai programmai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 6. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

(45) Ņemot vērā mehānisma īstenošanā nepieciešamo elastīgumu, Moldovai vajadzētu būt iespējai iesniegt Komisijai pamatotu lūgumu grozīt īstenošanas lēmumu, ja reformu programma, tostarp attiecīgie maksājuma nosacījumi, objektīvu apstākļu dēļ vairs daļēji vai nemaz nav izpildāma. Moldovai būtu jāspēj iesniegt pamatotu lūgumu grozīt reformu programmu, tostarp attiecīgā gadījumā ierosināt papildinājumus. Komisijai būtu jāspēj grozīt īstenošanas lēmumu.

(46) Finansiālajam atbalstam reformu programmas īstenošanai vajadzētu būt iespējamam aizdevuma veidā. Ņemot vērā Moldovas finansējuma vajadzības, ir lietderīgi organizēt finansiālo palīdzību saskaņā ar Finanšu regulas 224. pantā paredzēto diversificētas finansēšanas stratēģiju, kas tajā noteikta kā vienota finansēšanas metode, kura, paredzams, uzlabos Savienības obligāciju likviditāti un Savienības emisijas pievilcību un rentabilitāti.

(47) Ir atbilstoši izsniegt Moldovai aizdevumus ar ļoti izdevīgiem noteikumiem uz laiku, kas nepārsniedz 40 gadus, un pamatsummas atmaksu sākt ne agrāk kā 2034. gadā.

(48) Tā kā finanšu risks, kas saistīts ar atbalstu, kurš atbilstīgi mehānismam sniegts Moldovai aizdevumu veidā, ir līdzīgs finanšu riskam, kas saistīts ar Regulas (ES) 2021/947 ietvaros veiktajām aizdevumu operācijām, uzkrājumi to finanšu saistību segšanai, kas izriet no šīs regulas ietvaros sniegtajiem aizdevumiem, būtu jāveido ar likmi 9 % saskaņā ar Finanšu regulas 214. pantu, un uzkrājumu finansējums būtu jāiegūst no finansējuma, kas piešķirts Kaimiņattiecību ģeogrāfiskajai programmai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 6. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1449 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu (OV L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([8]) Padomes Lēmums 2010/427/ES (2010. gada 26. jūlijs), ar ko nosaka Eiropas Ārējās darbības dienesta organizatorisko struktūru un darbību (OV L 201, 3.8.2010., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj).

(49) Uzkrājumu likme to finanšu saistību segšanai, kas izriet no atbilstīgi šai regulai sniegtajiem aizdevumiem, būtu jānosaka 9 % apmērā un jāpārskata vismaz reizi trijos gados no šīs regulas spēkā stāšanās dienas. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģēto aktu, kas paredzēts Regulas (ES) 2021/947 31. panta 5. punkta ceturtajā daļā.

(50) Lai Moldovai būtu sākuma finansējums pirmo reformu īstenošanai, tai priekšfinansējuma veidā vajadzētu būt pieejamiem līdz 18 % no kopējās ar mehānismu nodrošinātās summas pēc tam, kad atskaitīts papildu atbalsts, tostarp atbalsts pilsoniskās sabiedrības organizācijām un tehniskā palīdzība, un uzkrājumi aizdevumiem, ar noteikumu, ka finansējums ir pieejams un ka ir izpildīti priekšnosacījumi, kas piemērojami atbalsta saņemšanai atbilstīgi mehānismam.

(51) Ir svarīgi nodrošināt, lai Savienības atbalsta sniegšana Moldovai būtu gan elastīga, gan plānojama. Moldovai reizi sešos mēnešos būtu jāiesniedz pienācīgi pamatots līdzekļu izmaksāšanas pieprasījums ne vēlāk kā divus mēnešus pēc plānotās soļu izpildes grafika, kas noteikts Komisijas īstenošanas lēmumā, ar ko apstiprina reformu programmu. Tālab līdzekļi atbilstīgi mehānismam būtu jāizmaksā saskaņā ar noteiktu grafiku reizi pusgadā – ar noteikumu, ka finansējums ir pieejams –, pamatojoties uz Moldovas iesniegtu pieprasījumu izmaksāt līdzekļus un pēc tam, kad Komisija ir pārliecinājusies, ka ir apmierinoši izpildīti gan vispārīgie nosacījumi, kas saistīti ar makrofinansiālo stabilitāti, pareizu publisko finanšu pārvaldību, pārredzamību un budžeta pārraudzību, gan attiecīgie maksājuma nosacījumi. Ja kāds maksājuma nosacījums netiek izpildīts, ievērojot indikatīvo grafiku, kas noteikts īstenošanas lēmumā, ar kuru apstiprina reformu programmu, Komisija saskaņā ar daļēja maksājuma metodoloģiju varētu pilnībā vai daļēji aizturēt to līdzekļu izmaksu, uz kuru attiecas konkrētais nosacījums. Atbilstošo aizturēto līdzekļu izmaksa varētu notikt nākamajā līdzekļu izmaksāšanas periodā un ne vēlāk kā 12 mēnešus pēc indikatīvajā grafikā noteiktā sākotnējā termiņa, ar noteikumu, ka ir izpildīti maksājuma nosacījumi. Pirmajā īstenošanas gadā šis termiņš būtu jāpagarina līdz 24 mēnešiem no sākotnējā negatīvā novērtējuma.

(52) Atkāpjoties no Finanšu regulas 116. panta 2. un 5. punkta, ir atbilstoši noteikt, ka termiņu iemaksu veikšanai valsts budžetā sāk skaitīt no datuma, kad paziņots lēmums, ar ko atļauj izmaksāt līdzekļus Moldovai, un atbrīvot Komisiju no kavējuma procentu maksāšanas Moldovai.

(53) Komisijai pēc Eiropas Parlamenta pieprasījuma budžeta izpildes apstiprinājuma procedūrā būtu jāsniedz detalizēta informācija par Savienības budžeta izpildi atbilstīgi mehānismam, jo īpaši par veiktajām revīzijām, tostarp konstatētajām nepilnībām un veiktajiem korektīvajiem pasākumiem, un attiecībā uz projektiem, kas apstiprināti saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu, tostarp attiecīgā gadījumā par Moldovas līdzfinansējuma summu, kā arī par citiem iemaksu avotiem, tostarp no citiem Savienības finansēšanas instrumentiem.

(54) Saistībā ar Savienības ierobežojošajiem pasākumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz LES 29. pantu un LESD 215. pantu, finansējums un ekonomikas resursi nebūtu ne tieši, ne netieši jādara pieejami juridiskajām personām, subjektiem vai struktūrām, pret ko vērš ierobežojošus pasākumus, vai izmantot par labu tiem. Tāpēc šādiem subjektiem, pret ko vērš ierobežojošus pasākumus, un subjektiem, kuri tiem pieder vai kurus tie kontrolē, nebūtu jāsaņem mehānisma atbalsts.

(55) Pārredzamības un pārskatatbildības labad Moldovai būtu jāpublicē dati par galasaņēmējiem, kuri reformu un investīciju īstenošanai atbilstīgi mehānismam saņem finansējuma summas, kas kopumā pārsniedz 50 000 EUR ekvivalentu.

(56) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ([9]) un Padomes Regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95 ([10]), (Euratom, EK) Nr. 2185/96 ([11]) un (ES) 2017/1939 ([12]) Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, ieskaitot pasākumus, kas attiecas uz pārkāpumu, krāpšanas, korupcijas, interešu konfliktu un dubultas finansēšanas novēršanu, atklāšanu, labošanu un izmeklēšanu un zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu.

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([10]) Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([11]) Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([12]) Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

(57) Konkrēti, saskaņā ar Regulām (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un (ES, Euratom) Nr. 883/2013 Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) vajadzētu būt iespējai veikt administratīvu izmeklēšanu, ieskaitot pārbaudes un inspekcijas uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.

(58) Saskaņā ar Finanšu regulas 129. pantu cita starpā trešām personām, kas iesaistītas Savienības līdzekļu īstenošanā, būtu jāpiešķir nepieciešamās tiesības un piekļuve Komisijai, *OLAF*, Eiropas Revīzijas palātai un attiecīgā gadījumā Eiropas Prokuratūrai (*EPPO*).

(59) Komisijai būtu jānodrošina, ka atbilstīgi mehānismam tiek iedarbīgi aizsargātas Savienības finanšu intereses. Ņemot vērā to, ka Moldovai finansiālā palīdzība tiek sniegta jau ilgu laiku, arī netiešās pārvaldības režīmā, un to, ka tā pakāpeniski pieskaņojas Savienības iekšējās kontroles standartiem un praksei, Komisijai būtu jāvar lielā mērā paļauties uz Moldovas iekšējās kontroles un krāpšanas novēršanas sistēmu darbību. Jo īpaši Komisija un *OLAF*, un attiecīgā gadījumā *EPPO* nekavējoties būtu jāinformē par visām aizdomām par pārkāpumiem, krāpšanu, korupciju un interešu konfliktiem, kas ietekmē atbilstīgi mehānismam piešķirto līdzekļu īstenošanu.

(60) Moldovai būtu arī nekavējoties jāziņo Komisijai par pārkāpumiem, tostarp krāpšanu, par kuriem ir saņemts pirmējais administratīvo vai tiesu iestāžu konstatējums, un tā jāinformē par administratīvo un tiesas procesu gaitu. Lai pieskaņotos labai praksei dalībvalstīs, šī ziņošana būtu jāveic elektroniski, izmantojot Komisijas izveidoto Pārkāpumu pārvaldības sistēmu.

(61) Moldovai būtu jāizveido uzraudzības sistēma, kurā iekļautā informācija tiktu izmantota pusgada ziņojumā par tās reformu programmā paredzēto maksājuma nosacījumu izpildi, kas pievienots pusgada pieprasījumam izmaksāt līdzekļus. Moldovai būtu jāvāc un jādara pieejami dati un informācija, kurus izmantojot var novērst, atklāt un labot pārkāpumus, krāpšanu, korupciju un interešu konfliktus, kas saistīti ar mehānisma atbalstītajiem pasākumiem.

(62) Komisijai būtu jānodrošina, ka tiek ieviesti skaidri uzraudzības mehānismi un neatkarīgi izvērtēšanas mehānismi, lai nodrošinātu efektīvu pārskatatbildību un pārredzamību Savienības budžeta īstenošanā un nodrošinātu efektīvu novērtējumu par virzību uz šīs regulas mērķu sasniegšanu.

(63) Komisijai būtu jāsniedz Eiropas Parlamentam un Padomei gada ziņojums par virzību uz šīs regulas mērķu sasniegšanu.

(64) Komisijai pēc mehānisma īstenošanas beigām būtu jāveic mehānisma izvērtējums.

(65) Moldovai būtu jāatbalsta brīvi, neatkarīgi un plurālistiski mediji, kas uzlabo un veicina izpratni par Savienības vērtībām un priekšrocībām un pienākumiem, ko rada iespējamā dalība Savienībā, un tai pašā laikā izlēmīgi jārīkojas, lai apkarotu ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos. Tai būtu arī jānodrošina proaktīva, skaidra un konsekventa saziņa ar sabiedrību, tostarp par Savienības atbalstu. Savienības finansējuma saņēmējiem būtu aktīvi jāatzīst Savienības finansējuma izcelsme un jānodrošina Savienības finansējuma pamanāmība saskaņā ar ES ārējo darbību ziņošanas un pamanāmības rokasgrāmatu.

(66) Mehānisms būtu jāīsteno, arī veicot labāku stratēģisko komunikāciju un publisko diplomātiju nolūkā popularizēt Savienības vērtības un uzsvērt Savienības atbalsta pievienoto vērtību un to, kā mehānisms sniedz labumu Moldovas iedzīvotājiem.

(67) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(68) Lai būtu iespējams Moldovai laikus bez turpmākas kavēšanās piešķirt finansējumu, šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Ar šo regulu tiek izveidots Moldovas Republikas (Moldova) reformu un izaugsmes mehānisms laikposmam no 2025. līdz 2027. gadam ("mehānisms").

2. Mehānisms palīdz Moldovai īstenot ar Savienību saistītas reformas, jo īpaši iekļaujošas un ilgtspējīgas sociālekonomiskās reformas un reformas saistībā ar paplašināšanās procesa pamatjautājumiem, kas ir saskanīgas ar Savienības vērtībām, kā arī nodrošina investīcijas, lai Moldova varētu īstenot savu reformu programmu.

3. Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, mehānisma īstenošanai piemēro Regulu (ES) 2021/947.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) "mehānisma nolīgums" ir Komisijas un Moldovas starpā noslēgta vienošanās, kurā ir noteikti principi, saskaņā ar kuriem notiek Moldovas un Komisijas finansiālā sadarbība atbilstīgi šai regulai; šī vienošanās ir finansēšanas nolīgums Finanšu regulas 114. panta 2. punkta nozīmē;

2) "paplašināšanās politikas satvars" ir Eiropadomes un Padomes noteiktais šīs regulas īstenošanas vispārīgais politikas satvars, kas ietver pārskatīto paplašināšanās metodiku, nolīgumus, ar ko izveido juridiski saistošas attiecības ar Moldovu, attiecīgā gadījumā – sarunu programmas, kas reglamentē pievienošanās sarunas ar kandidātvalstīm, kā arī Eiropas Parlamenta rezolūcijas, Komisijas attiecīgos paziņojumus, tostarp attiecīgā gadījumā par tiesiskumu, un Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos kopīgos paziņojumus;

3) "aizdevuma līgums" ir Savienības un Moldovas starpā noslēgta vienošanās, kurā paredzēti nosacījumi, kas piemērojami atbilstīgi mehānismam sniegtajam aizdevuma veida atbalstam;

4) "reformu programma" ir visaptverošs, saskanīgs un prioritizēts mērķorientētu reformu un prioritāro investīciju jomu kopums Moldovā, tostarp maksājuma nosacījumi, kas atspoguļo apmierinošu progresu saistīto pasākumu īstenošanā vai pabeigšanā, un indikatīvs to īstenošanas grafiks;

5) "pasākumi" ir reformas un investīcijas, kā noteikts III nodaļā paredzētajā reformu programmā;

6) "maksājuma nosacījumi" ir līdzekļu izmaksāšanas nosacījumi, kas noteikti novērojamu un izmērāmu kvalitatīvu vai kvantitatīvu soļu veidā, kuri Moldovai jāizpilda, kā noteikts III nodaļā paredzētajā reformu programmā;

7) "finansējuma apvienošanas darbība" ir Savienības budžeta atbalstīta darbība, kura apvieno neatmaksājama atbalsta veidus no Savienības budžeta ar atmaksājama atbalsta veidiem, ko sniedz attīstības vai citas publiskas finanšu iestādes, tostarp eksporta kredīta aģentūras, vai ko sniedz komerciālas finanšu iestādes un investori;

8) "galasaņēmējs" ir persona vai subjekts, kas saņem finansējumu atbilstīgi mehānismam; attiecībā uz finansējuma daļu, kas darīta pieejama kā finansiālā palīdzība, galasaņēmējs ir Moldovas Valsts kase; attiecībā uz finansējuma daļu, kas darīta pieejama ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformas starpniecību, galasaņēmējs ir darbuzņēmējs vai apakšuzņēmējs, kas īsteno investīciju projektu;

9) "nenodarīt būtisku kaitējumu" nozīmē attiecīgā gadījumā neatbalstīt vai neveikt saimnieciskas darbības, kas būtiski kaitē kādam vides mērķim Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852 ([13]) 17. panta nozīmē;

10) "Kaimiņattiecību politikas investīciju platforma" ir viena no reģionālajām investīciju platformām, kas minētas Regulas (ES) 2021/947 32. pantā.

3. pants

Mehānisma mērķi

1. Mehānisma vispārīgie mērķi ir:

a) atbalstīt paplašināšanās procesu, paātrinot pieskaņošanos Savienības vērtībām, tiesību aktiem, noteikumiem, standartiem, politikai un praksei ("*acquis*"), ko panāk, pieņemot un īstenojot reformas nolūkā nākotnē kļūt par Savienības dalībvalsti;

b) atbalstīt Moldovas pakāpenisku integrāciju Savienības vienotajā tirgū;

c) paātrināt Moldovas ekonomikas sociālekonomisko konverģenci ar Savienību;

d) veicināt labas kaimiņattiecības ar dalībvalstīm un Savienības paplašināšanās partneriem, kā arī tiešus personiskus kontaktus.

2. Mehānisma konkrētie mērķi ir:

a) vēl vairāk nostiprināt paplašināšanās procesa pamatjautājumus, tostarp tiesiskumu un pamattiesības, demokrātisko institūciju darbību, tostarp depolarizāciju, valsts pārvaldi, un izpildīt ekonomiskos kritērijus; tas ietver neatkarīgas tiesu sistēmas veicināšanu, drošības un stabilitātes pastiprināšanu, cīņas pret krāpšanu un visu veidu korupciju stiprināšanu, tostarp pret korupciju augstā līmenī, oligarhu ietekmi un nepotismu, organizēto noziedzību, pārrobežu noziedzību un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kā arī terorisma finansēšanu, nodokļu nemaksāšanu, krāpšanu nodokļu jomā un nodokļu apiešanu; starptautisko tiesību ievērošanas pastiprināšanu; mediju brīvības un neatkarības un akadēmiskās brīvības stiprināšanu; naida runas apkarošanu; pilsoniskajai sabiedrībai labvēlīgas vides veicināšanu, sociālā dialoga veicināšanu; dzimumu līdztiesības, integrētas pieejas dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanas sievietēm un meitenēm veicināšanu, bērnu tiesību, nediskriminācijas un iecietības veicināšanu; bēgļu un pie minoritātēm piederošu personu, tostarp nacionālo minoritāšu un romu tiesību nodrošināšanu un stiprināšanu, kā arī *LGBTI* tiesību nodrošināšanu un stiprināšanu;

b) virzīties uz Moldovas pilnīgu pieskaņošanos Savienības kopējai ārpolitikai un drošības politikai (KĀDP), tostarp Savienības ierobežojošiem pasākumiem;

c) palīdzēt mazināt problēmas, ko rada Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un mēģinājumi destabilizēt Moldovu, apkarot pret Moldovas suverenitāti, demokrātiskajiem procesiem un institūcijām, kā arī pret Savienību un tās vērtībām vērstu dezinformāciju, hibrīddraudus un ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos, jo īpaši no Krievijas puses;

d) virzīties uz vīzu politikas saskaņošanu ar Savienību;

e) stiprināt valsts pārvaldes efektivitāti, veidot spējas un ieguldīt Moldovas administratīvajā personālā; nodrošināt piekļuvi informācijai, publisko kontroli un pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanas procesos; atbalstīt pārredzamību, pārskatatbildību, strukturālas reformas un labu pārvaldību visos līmeņos, tostarp attiecībā uz to uzraudzības un izmeklēšanas pilnvarām publisko līdzekļu sadales un pieejamības jomā, kā arī publisko finanšu pārvaldības, publiskā iepirkuma un valsts atbalsta kontroles jomā; atbalstīt iniciatīvas un struktūras, kas iesaistītas starptautiskā tiesiskuma atbalstīšanā un īstenošanā Moldovā;

([13]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

f) paātrināt Moldovas pāreju uz ilgtspējīgu, klimatneitrālu un iekļaujošu ekonomiku, kas spēj izturēt Savienības vienotā tirgus konkurences spiedienu, un uz stabilu investīciju vidi, un mazināt tās stratēģisko atkarību, dažādojot enerģijas avotus, tostarp uzlabojot starpsavienojumus ar dalībvalstīm un Savienības paplašināšanās partneriem, lai panāktu enerģētisko drošību un neatkarību;

g) veicināt Moldovas ekonomisko integrāciju Savienības vienotajā tirgū, jo īpaši palielinot tirdzniecības un investīciju plūsmas, un izmantojot noturīgas vērtību ķēdes;

h) atbalstīt plašāku integrāciju Savienības vienotajā tirgū ar labāku un ilgtspējīgu savienotību atbilstīgi Eiropas komunikāciju tīkliem, lai veicinātu labas kaimiņattiecības, kā arī tiešus personiskus kontaktus;

i) paātrināt iekļaujošu un ilgtspējīgu zaļo pārkārtošanos uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam, kas atbilst Parīzes nolīgumam un Eiropas zaļajam kursam un aptver visas ekonomikas nozares, jo īpaši lauksaimniecību un enerģētiku, tostarp pāreju uz dekarbonizētu, klimatneitrālu, klimatnoturīgu aprites ekonomiku, vienlaikus nodrošinot, ka investīcijās tiek ievērots princips "nenodarīt būtisku kaitējumu";

j) veicināt digitālo pārveidi un digitālās prasmes kā ilgtspējīgu attīstību un iekļaujošu izaugsmi veicinošus līdzekļus;

k) veicināt inovāciju, pētniecību un akadēmisko iestāžu un nozaru sadarbību nolūkā atbalstīt zaļo un digitālo pārkārtošanos, veicinot vietējo rūpniecību un īpašu uzsvaru liekot uz vietējiem mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem;

l) veicināt kvalitatīvu izglītību, mācības, pārkvalifikāciju un prasmju pilnveidi visos līmeņos, īpašu uzmanību pievēršot jauniešiem, tostarp risinot jauniešu bezdarba problēmu, novēršot intelektuālā darbaspēka emigrāciju un atbalstot neaizsargātas kopienas, tostarp bēgļus, un atbalstīt nodarbinātības politiku, tostarp darba tiesības, saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru, un apkarot nabadzību;

m) atbalstīt pasākumus, cita starpā izmantojot komunikācijas kampaņas, lai uzlabotu Moldovas iedzīvotāju informētību par ieguvumiem, ko sniedz pievienošanās Savienībai process.

4. pants

Vispārīgie principi

1. Atbalstu no mehānisma pārvalda Komisija saskaņā ar ekonomikas reformu pamatprincipiem un mērķiem, kas noteikti ES un Moldovas asociācijas nolīgumā un Savienības paplašināšanās politikā.

2. Atbilstīgi mehānismam īstenotā sadarbība ir balstīta uz vajadzībām un veicina efektīvas attīstības principus, proti, Moldovas atbildību par attīstības prioritātēm, koncentrējoties uz skaidriem nosacījumiem un taustāmiem rezultātiem, iekļaujošām partnerībām ar sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kā arī pārredzamību un savstarpējo pārskatatbildību. Minētā sadarbība ir balstīta uz resursu lietderīgu un efektīvu piešķiršanu un izmantošanu.

3. Makrofinansiālās palīdzības sniegšana neietilpst šā mehānisma darbības jomā.

4. No mehānisma sniegtais atbalsts papildina atbalstu, ko sniedz saskaņā ar citām Savienības programmām un instrumentiem. Darbības, kas kvalificējas finansējumam saskaņā ar šo regulu, var saņemt atbalstu no citām Savienības programmām un instrumentiem, ar noteikumu, ka šāds atbalsts nesedz tās pašas izmaksas un ja tiek nodrošināta pienācīga uzraudzība un budžeta kontrole. Komisija nodrošina papildināmību un sinerģiju starp mehānismu un citām Savienības programmām, lai izvairītos no palīdzības dublēšanās un dubultas finansēšanas.

5. Lai veicinātu Komisijas un dalībvalstu darbību papildināmību, saskaņotību un efektivitāti, tās savā starpā sadarbojas un cenšas izvairīties no šīs regulas ietvaros sniegtās palīdzības dublēšanās ar cita veida palīdzību, tostarp no eksporta un attīstības finansējuma sastāvošām integrētām finanšu paketēm, ko sniegusi Savienība, dalībvalstis, trešās valstis, daudzpusējas un reģionālas organizācijas un struktūras, piemēram, starptautiskas organizācijas un attiecīgās starptautiskās finanšu iestādes, aģentūras un līdzekļu devēji ārpus Savienības, un nodrošināt sinerģiju starp tām saskaņā ar iedibinātajiem

principiem, kas attiecas uz operatīvās koordinēšanas stiprināšanu ārējās palīdzības jomā, un šajā nolūkā cita starpā īsteno pastiprinātu sadarbību ar dalībvalstīm vietējā līmenī. Šāda koordinācija vietējā līmenī paredz regulāras un savlaicīgas apspriedes un biežu informācijas apmaiņu visā mehānisma īstenošanas laikā.

6. Atbilstīgi mehānismam īstenotajās darbībās integrē un veicina demokrātiju, cilvēktiesības un dzimumu līdztiesību, pakāpenisku pieskaņošanos Savienības sociālajiem, klimata un vides standartiem, integrē klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un attiecīgā gadījumā katastrofu riska mazināšanu, vides aizsardzību un biodaudzveidības saglabāšanu, tostarp attiecīgā gadījumā veicot ietekmes uz vidi novērtējumus, un atbalsta virzību uz Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķiem, veicinot integrētu rīcību, kas var radīt papildu ieguvumus un ar ko var saskaņotā veidā sasniegt vairākus mērķus. Tajās nepieļauj balasta aktīvu rašanos un ievēro principus "nenodarīt būtisku kaitējumu" un "nevienu neatstāt novārtā", kā arī ilgtspējas integrēšanas pieeju, kas ir Eiropas zaļā kursa pamatā. Vismaz 37 % no neatmaksājamā finansiālā atbalsta, ieskaitot uzkrājumus, kas piešķirts investīciju projektiem, kuri apstiprināti saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu, piešķir klimata mērķiem.

7. Moldova un Komisija nodrošina, ka visā reformu programmas sagatavošanas un mehānisma īstenošanas laikā tiek ņemta vērā un veicināta dzimumu līdztiesība, integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un dzimumperspektīvas integrēšana. Moldova un Komisija veic atbilstīgus pasākumus, lai novērstu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai ticības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ. Komisija ziņo par minētajiem pasākumiem kārtējos ziņojumos, ko tā iesniedz saistībā ar dzimumu līdztiesības rīcības plāniem.

8. Mehānisma atbalstu nesniedz darbībām un pasākumiem, kas nesader ar Moldovas nacionālo enerģētikas un klimata plānu, no Parīzes nolīguma izrietošo tās nacionāli noteikto devumu un vērienīgo mērķi līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti vai darbībām vai pasākumiem, kas veicina investīcijas fosilajā kurināmajā, vai rada ievērojamu negatīvu ietekmi uz vidi, klimatu vai biodaudzveidību, ja vien šādas darbības vai pasākumi nav stingri nepieciešami, lai sasniegtu mehānisma, jo īpaši 3. panta 2. punkta c) apakšpunkta, mērķus, vienlaikus ņemot vērā iespējamus pārejas pasākumus un īstenojot vidēja termiņa un ilgtermiņa enerģētikas stratēģiju, lai nodrošinātu enerģētisko drošību. Vajadzības gadījumā minētos pārejas pasākumus papildina ar atbilstošiem pasākumiem, lai izvairītos no minētās negatīvās ietekmes, to novērstu vai samazinātu, un, ja iespējams, kompensētu.

9. Saskaņā ar iekļaujošas partnerības principu Komisija cenšas attiecīgā gadījumā nodrošināt demokrātisko kontroli, ko īsteno kā Moldovas valdības apspriešanos ar Moldovas parlamentu, vietējām pašvaldībām – saskaņā ar Moldovas tiesisko regulējumu, un ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību, kā arī neaizsargātām grupām, bēgļiem un visām minoritātēm un kopienām, tā, lai dotu tām iespēju piedalīties tādu darbību izstrādē un īstenošanā, kuras kvalificējas finansējumam atbilstīgi mehānismam, un pēc vajadzības – ar to saistītajos uzraudzības, kontroles un izvērtēšanas procesos. Šādās apspriedēs cenšas atspoguļot Moldovas sabiedrības plurālismu. Turklāt Komisija nodrošina, ka Moldovas pilsoniskā sabiedrība, tostarp nevalstiskās organizācijas, var tieši ziņot Komisijai par jebkādiem pārkāpumiem saistībā ar finansējumu vai galasaņēmējiem, izmantojot piemērotus pastāvīgus kanālus.

10. Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un Moldovu nodrošina, ka tiek īstenotas Savienības saistības attiecībā uz lielāku pārredzamību un pārskatatbildību atbalsta sniegšanā, tostarp veicinot iekšējās kontroles sistēmu un krāpšanas apkarošanas politikas īstenošanu un stiprināšanu. Komisija informāciju par atbalsta apjomu un piešķīrumu dara publiski pieejamu, izmantojot 24. pantā minēto mehānisma rezultātu pārskatu. Moldova publicē atjauninātus datus par galasaņēmējiem, kas saņem Savienības finansējumu reformu un investīciju īstenošanai atbilstīgi mehānismam, kā aprakstīts 20. pantā.

5. pants

Savienības atbalsta piešķiršanas priekšnosacījumi

1. Priekšnosacījumi atbalsta piešķiršanai atbilstīgi mehānismam ir tādi, ka Moldova atbalsta un ievēro iedarbīgus demokrātiskos mehānismus, tostarp daudzpartiju parlamentāro sistēmu, brīvas un taisnīgas vēlēšanas, brīvus, neatkarīgus un plurālistiskus medijus, neatkarīgas tiesu iestādes un tiesiskumu, un garantē visu saistību ievērošanu cilvēktiesību jomā, tostarp pie minoritātēm piederošu personu tiesības.

2. Komisija uzrauga 1. punktā norādīto priekšnosacījumu izpildi pirms finansējuma, tostarp priekšfinansējuma, izmaksāšanas Moldovai atbilstīgi mehānismam un visā atbilstīgi mehānismam sniegtā atbalsta periodā, pienācīgi ņemot vērā paplašināšanās politikas satvaru. Komisija uzraudzības procesā ņem vērā arī attiecīgos starptautisko struktūru, piemēram, Eiropas Padomes un tās Venēcijas komisijas vai Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (ESAO) Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja ieteikumus.

3. Ja Komisija secina, ka daži no 1. punktā noteiktajiem priekšnosacījumiem nav izpildīti, Komisija pieņem lēmumu, kurā tas tiek konstatēts, un jo īpaši aiztur 19. pantā minēto līdzekļu izmaksāšanu neatkarīgi no tā, vai ir izpildīti 10. pantā minētie maksājuma nosacījumi. Komisija par savu lēmumu informē Eiropas Parlamentu un Padomi.

II NODAĻA

FINANSĒŠANA UN ĪSTENOŠANa

6. pants

Īstenošana

1. Mehānismu atbalsta ar līdzekļiem no *NDICI* – "Eiropa pasaulē" 520 miljonu EUR apmērā neatmaksājama atbalsta veidā un ne vairāk kā 1 500 miljoniem EUR aizdevumu veidā. Aizdevumu summa nav ietverta Regulas (ES) 2021/947 31. panta 4. punktā minētajā Ārējās darbības garantijas summā.

2. Neatmaksājamo finansiālo atbalstu laikposmam no 2025. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim finansē no finansējuma, kas piešķirts Kaimiņattiecību ģeogrāfiskajai programmai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 6. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Tas sedz uzkrājumus aizdevumiem 135 miljonu EUR apmērā, atbalstu, ko Savienība sniedz projektiem, kuri apstiprināti saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu, kā minēts 18. panta 2. punktā, un papildu atbalstu, tostarp atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām un tehnisko palīdzību. Minēto finansējumu īsteno saskaņā ar Regulu (ES) 2021/947.

Lēmumus par 19. panta 3. punktā minēto līdzekļu izmaksāšanu attiecībā uz atbalstu aizdevumu veidā pieņem laikposmā no 2025. gada 1. janvāra līdz 2029. gada 30. jūnijam.

3. Savienības atbalsta izmaksāšanu pārvalda Komisija saskaņā ar reformu programmā izklāstītajiem reformu pamatprincipiem un mērķiem. Visus līdzekļus, izņemot 2. punktā minēto papildu atbalstu un 6. punktā minētos resursus, izmaksā divreiz gadā, pamatojoties uz to, vai vajadzīgās reformas ir pabeigtas norādītajos termiņos atbilstīgi tam, kāda ir vienošanās reformu programmā, un tam, kāda ir vienošanās Komisijas īstenošanas lēmumā.

4. Vismaz 25 % no Moldovai izmaksātā aizdevuma Moldova dara pieejamus investīciju projektiem, kas apstiprināti saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu – vienu no reģionālajām investīciju platformām, kuras minētas Regulas (ES) 2021/947 32. pantā. Šo pienākumu, kā arī sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus un principus sīki izklāsta mehānisma nolīgumā. Ja šis pienākums netiek izpildīts, turpmākas darbības atbilstīgi mehānismam aptur un minētās summas no Moldovas atgūst, kā minēts šīs regulas 19. pantā.

5. Papildu atbalsts atbilst vismaz 20 % no kopējā neatmaksājamā finansiālā atbalsta, kā minēts 2. punktā.

6. Līdz 1 % no 2. punktā minētā neatmaksājamā atbalsta summas var izmantot ar mehānisma īstenošanu saistītai tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas darbībām, kuras nepieciešamas mehānisma pārvaldībai un tā mērķu sasniegšanai, jo īpaši pētījumiem, ekspertu sanāksmēm, apmācību apspriedēm ar Moldovas iestādēm, konferencēm, apspriedēm ar vietējām pašvaldībām – saskaņā ar Moldovas valsts tiesisko regulējumu – un attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, informācijas un komunikācijas pasākumiem, tostarp iekļaujošiem uzrunāšanas pasākumiem, un Savienības politisko prioritāšu paziņošanai, ciktāl tās ir saistītas ar mehānisma mērķiem, to izdevumu segšanai, kas saistīti ar IT tīkliem, kuri koncentrējas uz informācijas apstrādi un apmaiņu, un korporatīvajiem informācijas tehnoloģiju rīkiem, kā arī visu pārējo to izdevumu segšanai, kas radušies galvenajā mītnē un Savienības delegācijā saistībā ar mehānismam vajadzīgo administratīvo un koordinācijas atbalstu. Izdevumi var arī segt tādu darbību izmaksas, kas atbalsta pārredzamību, un citu darbību izmaksas, piemēram, izmaksas, kas saistītas ar projektu vai programmu kvalitātes kontroli un uzraudzību uz vietas, kā arī izmaksas, kas saistītas ar reformu un investīciju novērtēšanai un īstenošanai nepieciešamo līdzbiedru konsultēšanu un ekspertu darbu.

7. Lai maksimāli palielinātu starptautisko atbalstu, līdzekļu devēji var veicināt mehānisma īstenošanu, izmantojot ārējos piešķirtos ieņēmumus Finanšu regulas 21. panta 2. punkta nozīmē.

7. pants

Noteikumi par personu un subjektu kvalificēšanos, piegāžu un materiālu izcelsmi un ierobežojumiem atbilstīgi mehānismam

1. Atkāpjoties no Regulas (ES) 2021/947 28. panta, piedalīties iepirkuma un dotāciju piešķiršanas procedūrās attiecībā uz darbībām, kuras finansē atbilstīgi mehānismam, var starptautiskas un reģionālas organizācijas un visas fiziskas personas, kas ir turpmāk minēto valstu valstspiederīgie, vai juridiskas personas, kuras ir faktiski iedibinātas:

a) dalībvalstīs, Moldovā, kandidātvalstīs un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu līgumslēdzējās pusēs;

b) valstīs, kuras sniedz Moldovai tāda līmeņa atbalstu, kas ir salīdzināms ar Savienības sniegto atbalstu, ņemot vērā to ekonomikas lielumu, un kurām Komisija ir noteikusi savstarpēju piekļuvi ārējai palīdzībai Moldovas teritorijā.

2. Šā panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto savstarpējo piekļuvi var piešķirt uz ierobežotu laiku – vismaz vienu gadu –, ja valsts ar vienlīdzīgiem noteikumiem atzīst par tādiem, kas kvalificējas, subjektus no Savienības un no valstīm, kuras kvalificējas atbilstīgi mehānismam.

Komisija pieņem lēmumu par savstarpēju piekļuvi pēc apspriešanās ar Moldovu.

3. Visas piegādes un materiāli, ko finansē un iepērk atbilstīgi mehānismam, ir no jebkuras 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētās valsts, ja vien minētās piegādes un materiālus nevar ar saprātīgiem nosacījumiem iegūt nevienā no minētajām valstīm. Papildus piemēro 6. punktā paredzētos noteikumus par ierobežojumiem.

4. Šajā pantā paredzētie kvalificēšanās noteikumi neattiecas uz fiziskām personām, kuras nodarbina līgumslēdzējs, kas kvalificējas, vai attiecīgā gadījumā tā apakšuzņēmējs, vai ar kurām tie ir noslēguši citādu likumīgu līgumu, un saistībā ar šīm personām noteikumi nerada ierobežojumus attiecībā uz valstspiederību, izņemot gadījumus, kad valstspiederības ierobežojumu pamatā ir 6. punkta noteikumi.

5. Darbībām, kuru kopīgajā līdzfinansēšanā piedalās kāds subjekts vai kuras īsteno tiešā pārvaldībā vai netiešā pārvaldībā ar subjektiem, kas uzskaitīti Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā, papildus šajā pantā paredzētajiem noteikumiem piemēro arī noteikumus, kuri piemērojami minētajiem subjektiem, tai skaitā attiecīgā gadījumā – ierobežojumus, kas paredzēti šā panta 6. punktā un pienācīgi atspoguļoti ar minētajiem subjektiem noslēgtajos finansēšanas nolīgumos un līgumiskajos dokumentos.

6. Kvalificēšanās noteikumus un noteikumus par piegāžu un materiālu izcelsmi, kas noteikti 1. un 3. punktā, un noteikumus par fizisko personu valstspiederību, kas noteikti 4. punktā, var ierobežot attiecībā uz to tiesību subjektu valstspiederību, ģeogrāfisko atrašanās vietu vai veidu, kuri piedalās iepirkuma procedūrās, kā arī attiecībā uz piegāžu un materiālu ģeogrāfisko izcelsmi, ja:

a) šādi ierobežojumi ir vajadzīgi darbības vai konkrētās atbalsta piešķiršanas procedūras specifikas vai mērķu dēļ vai ja minētie ierobežojumi ir nepieciešami darbības efektīvai īstenošanai;

b) darbība vai konkrētās piešķiršanas procedūras skar drošību vai sabiedrisko kārtību, īpaši Savienības, tās dalībvalstu vai Moldovas stratēģiskos aktīvus un intereses, tostarp digitālās infrastruktūras, arī 5G tīkla infrastruktūras, komunikācijas un informācijas sistēmu un saistīto piegādes ķēžu drošību, noturību un integritātes aizsardzību.

7. Pretendentus un kandidātus no valstīm, kas nekvalificējas, var pieņemt kā tādus, kas kvalificējas, steidzamības gadījumā vai ja pakalpojumi nav pieejami attiecīgo valstu vai teritoriju tirgos, vai citos pienācīgi pamatotos gadījumos, kad kvalificēšanās noteikumu piemērošana padarītu darbības īstenošanu neiespējamu vai to pārmērīgi apgrūtinātu.

8. Saistībā ar Savienības ierobežojošajiem pasākumiem, kuri pieņemti, pamatojoties uz LES 29. pantu un LESD 215. pantu, līdzekļus vai ekonomikas resursus ne tieši, ne netieši nedara pieejamus juridiskām personām, subjektiem vai struktūrām, pret ko vērsti Savienības ierobežojošie pasākumi, vai izmantot par labu tiem. Šādas personas un subjektus, kā arī subjektus, kas ir to īpašumā vai ko tās kontrolē, mehānisms neatbalsta ne tieši, ne netieši, arī ne kā netiešos īpašniekus, apakšuzņēmējus piegādes ķēdē vai galīgos saņēmējus.

8. pants

Mehānisma nolīgums

1. Komisija ar Moldovu noslēdz mehānisma nolīgumu par mehānisma īstenošanu, kurā nosaka pienākumus un maksājuma nosacījumus finansējuma izmaksāšanai.

2. Mehānisma nolīgumu saskaņā ar 15. pantu papildina aizdevuma līgums, kurā paredzēti konkrēti noteikumi par aizdevuma veidā sniegtā finansējuma pārvaldību un īstenošanu. Mehānisma nolīgumu, tostarp jebkādu ar to saistīto dokumentāciju, dara pieejamu Eiropas Parlamentam un Padomei vienlaicīgi un nekavējoties.

3. Moldovai finansējumu piešķir tikai pēc tam, kad ir stājies spēkā mehānisma nolīgums un aizdevuma līgums.

4. Mehānisma nolīgums un aizdevuma līgums, kas noslēgti ar Moldovu, nodrošina, ka tiek izpildīti Finanšu regulas 129. pantā paredzētie pienākumi.

5. Mehānisma nolīgumā ietver nepieciešamos detalizētos noteikumus, kas attiecas uz:

a) Moldovas apņemšanos panākt izšķirošu progresu virzībā uz stabilu regulējumu krāpšanas apkarošanai un izveidot efektīvākas un lietderīgākas kontroles sistēmas, tostarp pienācīgus mehānismus trauksmes cēlēju aizsargāšanai, kā arī pienācīgus mehānismus un pasākumus efektīvai pārkāpumu, krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanai, atklāšanai un labošanai, kā arī stiprināt cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, organizēto noziedzību, publisku līdzekļu piesavināšanos, terorisma finansēšanu, nodokļu apiešanu, krāpšanu nodokļu jomā un nodokļu nemaksāšanu un citas nelikumīgas darbības, kas skar atbilstīgi mehānismam piešķirtos līdzekļus;

b) noteikumiem par līdzekļu izmaksāšanu, aizturēšanu un samazināšanu saskaņā ar 19. pantu;

c) sīki izstrādātiem noteikumiem par Moldovas pienākumu saskaņā ar 6. panta 4. punktu piešķirt daļu no kopējās aizdevuma summas projektiem, kas apstiprināti saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu;

d) darbībām, kas saistītas ar pārvaldību, kontroli, pārraudzību, uzraudzību, izvērtēšanu, ziņošanu un revīziju, kā arī sistēmu pārbaudēm, izmeklēšanām, krāpšanas apkarošanas pasākumiem un sadarbību;

e) noteikumiem par to, kā ziņot Komisijai, vai un kā ir izpildīti 10. pantā minētie maksājuma nosacījumi;

f) noteikumiem par nodokļiem, nodevām un maksājumiem saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 27. panta 9. un 10. punktu;

g) pasākumiem, ar ko efektīvi novērš, atklāj un labo pārkāpumus, krāpšanu, korupciju un interešu konfliktus, un pienākumu personām vai subjektiem, kuri īsteno saskaņā ar šo regulu piešķirtos Savienības līdzekļus, bez kavēšanās paziņot Komisijai, *OLAF* un attiecīgā gadījumā *EPPO* par iespējamiem vai faktiskiem pārkāpumu, krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta gadījumiem un citām nelikumīgām darbībām, kas ietekmē atbilstīgi mehānismam piešķirtos līdzekļus, un ar tiem saistītajiem turpmākiem pasākumiem;

h) šīs regulas 21. un 22. pantā minētajiem pienākumiem, tostarp precīziem noteikumiem un termiņiem, attiecībā uz Moldovas veikto datu vākšanu un Komisijas, *OLAF*, Eiropas Revīzijas palātas un attiecīgā gadījumā *EPPO* piekļuvi šiem datiem;

i) procedūru, ar ko nodrošina, ka pieprasījumi izmaksāt aizdevuma veida atbalstu atbilst pieejamajai aizdevuma summai saskaņā ar 6. panta 1. punktu;

j) Komisijas tiesībām proporcionāli samazināt atbilstīgi mehānismam sniegto atbalstu un atgūt jebkuru summu, kas minēta 6. panta 1. punktā un iztērēta mehānisma mērķu sasniegšanai, vai pieprasīt aizdevuma atmaksu pirms termiņa gadījumos, kad konstatēti pārkāpumi, krāpšana, korupcija vai interešu konflikti, kuri ietekmē Savienības finanšu intereses un kurus Moldova nav labojusi, gadījumos, kad ir atcelti kvalitatīvie vai kvantitatīvie soļi, vai gadījumos, kad ir nopietni pārkāpts mehānisma nolīgumā paredzēts pienākums;

k) noteikumiem un procedūrām, kas nosaka, kā Moldovai ir jāiesniedz ziņojumi, lai varētu uzraudzīt mehānisma īstenošanu un novērtēt 3. pantā noteikto mērķu sasniegšanu;

l) Moldovas pienākumu elektroniski nosūtīt Komisijai 20. pantā minētos datus.

III NODAĻA

REFORMU PROGRAMMA

9. pants

Reformu programmas iesniegšana

1. Lai saņemtu atbalstu saskaņā ar šo regulu, Moldova iesniedz Komisijai reformu programmu 2025.–2027. gadam, kuras pamatā ir sociālekonomisko un fundamentālo reformu galvenie principi un mērķi, kas noteikti ES un Moldovas asociācijas nolīgumā, par kuru panākta vienošanās saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību politiku un paplašināšanās politikas satvaru.

2. Reformu programma veido visaptverošu satvaru 3. pantā noteikto vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanai, nosakot reformas, kas Moldovai jāīsteno, kā arī investīciju jomas. Reformu programma ietver visaptverošu un konsekventu pasākumu kopumu reformu īstenošanai. Reformu programma atspoguļo paplašināšanās politikas satvarā ietvertos novērtējumus paplašināšanās procesa pamatjautājumu jomās, tostarp tiesiskumu, cīņu pret korupciju, tostarp korupciju augstā līmenī, pamattiesības un vārda brīvību.

3. Reformu programma atbilst visjaunākajam makroekonomikas un fiskālās politikas satvaram, kas iesniegts Komisijai saistībā ar ekonomikas un finanšu dialogu ar Savienību.

4. Reformu programma saskan ar reformu prioritātēm, kas noteiktas saistībā ar Moldovas virzību uz pievienošanos, un citiem attiecīgiem dokumentiem, no Parīzes nolīguma izrietošo nacionāli noteikto devumu un vērienīgo mērķi līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti, un atbalsta šīs prioritātes un dokumentus.

5. Reformu programmā ievēro 4. pantā izklāstītos vispārīgos principus.

6. Reformu programmu sagatavo iekļaujoši un pārredzami, apspriežoties ar sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.

7. Komisija aicina Moldovu iesniegt savu reformu programmu līdz 2025. gada 24. jūnijam. Komisija Moldovas reformu programmu tūlīt pēc saņemšanas nodod Eiropas Parlamentam un Padomei.

10. pants

Principi, saskaņā ar kuriem piešķir finansējumu atbilstīgi reformu programmai

1. Mehānisms sniedz stimulus reformu programmas īstenošanai, paredzot maksājuma nosacījumus līdzekļu izmaksāšanai. Minētos maksājuma nosacījumus piemēro 6. panta 1. punktā minētajiem līdzekļiem, izņemot papildu atbalstu, tostarp atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām un tehnisko palīdzību. Minētie maksājuma nosacījumi ir noteikti izmērāmu kvalitatīvu vai kvantitatīvu soļu veidā. Šādi soļi atspoguļo progresu konkrētu sociālekonomisko reformu īstenošanā un paplašināšanās procesa pamatjautājumu jomā saistībā ar 3. pantā noteikto mehānisma mērķu sasniegšanu un atbilstoši paplašināšanās politikas satvaram.

2. Kad 1. punktā minētie maksājuma nosacījumi ir izpildīti, atkarībā no nosacījumu izpildes pakāpes tiek izmaksāta visa līdzekļu summa vai to daļa.

3. Vispārīgie maksājuma nosacījumi, kas jāizpilda, lai līdzekļus izmaksātu, ir makrofinansiālā stabilitāte, pareiza publisko finanšu pārvaldība, pārredzamība un budžeta pārraudzība.

Ar mehānisma līdzekļiem neatbalsta darbības vai pasākumus, kas apdraud Moldovas suverenitāti un teritoriālo integritāti.

11. pants

Reformu programmas saturs

1. Reformu programmā jo īpaši izklāsta šādus argumentētus un pamatotus elementus:

a) pasākumi, ar kuriem var konsekventi, visaptveroši un pietiekami līdzsvaroti tiekties uz 3. pantā noteiktajiem mērķiem, tostarp strukturālās reformas, investīcijas un attiecīgā gadījumā pasākumus, ar ko nodrošina 5. pantā minēto priekšnosacījumu izpildi;

b) skaidrojums par to, kā pasākumi atbilst 4. pantā minētajiem vispārīgajiem principiem, kā arī prasībām, stratēģijām, plāniem un programmām saskaņā ar 9. pantu;

c) skaidrojums par to, kā ar pasākumiem paredzēts vēl vairāk stiprināt paplašināšanās procesa pamatjautājumus, kā minēts 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā, tostarp tiesiskumu, pamattiesības un cīņu pret korupciju;

d) indikatīvs saraksts ar investīciju projektiem un programmām, ko paredzēts apspriest un apstiprināt saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu, tostarp attiecīgie kopējie investīciju apjomi un plānotie īstenošanas termiņi;

e) skaidrojums par to, cik liels ir paredzamais pasākumu ieguldījums klimata un vides jomas mērķu sasniegšanā, un par to saderību ar principu "nenodarīt būtisku kaitējumu";

f) skaidrojums par to, cik liels ir paredzamais pasākumu ieguldījums digitālajā pārveidē;

g) skaidrojums par to, cik liels ir paredzamais pasākumu ieguldījums izglītības, mācību, nodarbinātības un sociālās jomas mērķu sasniegšanā;

h) skaidrojums par to, cik liels ir paredzamais pasākumu ieguldījums dzimumu līdztiesībā un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanā sievietēm un meitenēm, kā arī sieviešu un meiteņu tiesību veicināšanā;

i) attiecībā uz reformām un investīcijām – indikatīvs grafiks un plānotie maksājuma nosacījumi, ko piemēro līdzekļu izmaksāšanai un kas noteikti kā izmērāmi kvalitatīvi vai kvantitatīvi soļi, kurus plānots īstenot līdz 2027. gada 31. decembrim;

j) skaidrojums par to, kā pasākumi veicinās pakāpenisku un nepārtrauktu pieskaņošanos KĀDP, tostarp Savienības ierobežojošiem pasākumiem;

k) skaidrojums par to, kā ar pasākumiem paredzēts veidot spējas un investīcijas Moldovas administratīvajā personālā;

l) kārtība, kādā Moldova iedarbīgi uzraudzīs reformu programmu, ziņos par to un to izvērtēs, tostarp ierosinātie izmērāmie kvalitatīvie un kvantitatīvie soļi un attiecīgie 2. punktā noteiktie rādītāji;

m) skaidrojums par Moldovas sistēmu, kuras mērķis ir iedarbīgi novērst, atklāt un labot pārkāpumus, krāpšanu, korupciju, tostarp korupciju augstā līmenī, un interešu konfliktus un panākt valsts atbalsta kontroles noteikumu izpildi, un ierosinātie pasākumi esošo trūkumu novēršanai reformu programmas īstenošanas pirmajos gados;

n) attiecībā uz reformu programmas sagatavošanu un attiecīgā gadījumā īstenošanu – kopsavilkums par apspriešanos ar Moldovas parlamentu, vietējām pašvaldībām -saskaņā ar Moldovas tiesisko regulējumu, un attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, un paskaidrojums par to, kā to ieguldījums atspoguļots reformu programmā;

o) komunikācijas un pamanāmības plāns par reformu programmu Moldovas vietējai auditorijai;

p) cita būtiska informācija.

2. Reformu programma ir balstīta uz rezultātiem un ietver rādītājus, ar kuriem novērtē virzību uz šīs regulas 3. pantā noteikto vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu. Ja tas ir atbilstoši un lietderīgi, minētie rādītāji ir balstīti uz starptautiski apstiprinātiem rādītājiem un ar Moldovas politiku saistītiem jau pieejamiem rādītājiem. Rādītāji arī pēc iespējas saskan ar galvenajiem snieguma rādītājiem, kuri iekļauti Komisijas īstenošanas lēmumā, ar ko apstiprina reformu programmas Rietumbalkāniem saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1449, un EFIA+ rezultātu mērīšanas sistēmā.

12. pants

Komisijas veiktais reformu programmas novērtējums

1. Komisija bez nepamatotas kavēšanās novērtē Moldovas reformu programmas vai attiecīgā gadījumā minētās programmas grozījumu atbilstību, plašumu un piemērotību. Veicot novērtējumu, Komisija cieši sadarbojas ar Moldovu un var sniegt apsvērumus, pieprasīt papildu informāciju vai prasīt Moldovai pārskatīt vai grozīt tās reformu programmu.

2. Attiecībā uz šīs regulas 11. panta 1. punkta j) apakšpunktā izklāstīto mērķi Komisija saskaņā ar Lēmumu 2010/427/ES pienācīgi ņem vērā EĀDD lomu un ieguldījumu.

3. Novērtējot reformu programmu, Komisija ņem vērā attiecīgo pieejamo analītisko informāciju par Moldovu, tostarp tās makroekonomisko situāciju un parāda ilgtspēju, Moldovas sniegto pamatojumu un elementus, kā minēts 11. pantā, ietekmi, ko rada Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un mēģinājumi destabilizēt Moldovu, kā arī jebkādu citu būtisku informāciju, piemēram, 11. pantā uzskaitīto informāciju.

4. Savā novērtējumā Komisija jo īpaši ņem vērā šādus kritērijus:

a) vai reformu programmā ir atspoguļots atbilstīgs, visaptverošs, konsekvents un pienācīgi līdzsvarots ceļš uz 3. pantā noteiktajiem mērķiem un 11. pantā minētajiem elementiem;

b) vai reformu programma un tajā paredzētie pasākumi saskan ar 4. pantā minētajiem vispārīgajiem principiem un prasībām saskaņā ar 9. pantu;

c) vai ir gaidāms, ka reformu programma paātrinās virzību uz sociālekonomiskās atšķirības novēršanu starp Moldovu un Savienību, un tādējādi tā uzlabo tās ekonomisko, sociālo un vides attīstību un atbalsta konverģenci ar Savienības standartiem, mazina nevienlīdzību un stiprina sociālo kohēziju;

d) vai ir gaidāms, ka reformu programma vēl vairāk nostiprinās paplašināšanās procesa pamatjautājumus, kā minēts 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā;

e) vai ir gaidāms, ka reformu programma paātrinās Moldovas pāreju uz ilgtspējīgu, klimatneitrālu, klimatnoturīgu un iekļaujošu ekonomiku, uzlabojot savienojamību, panākot progresu tās zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā, tostarp progresu biodaudzveidības jomā, mazinot stratēģisko atkarību un veicinot pētniecību un inovāciju, izglītību, mācības, nodarbinātību un prasmes, kā arī darba tirgu plašākā nozīmē, pievēršot īpašu vērību jauniešiem;

f) vai reformu programmā iekļautie pasākumi ir savietojami ar principiem "nenodarīt būtisku kaitējumu" un "nevienu neatstāt novārtā";

g) vai reformu programma pienācīgi mazina potenciālos riskus priekšnosacījumu un maksājuma nosacījumu izpildē;

h) vai Moldovas ierosinātie maksājuma nosacījumi ir piemēroti un vērienīgi, atbilst paplašināšanās politikas satvaram un ir pietiekami jēgpilni un skaidri, lai to izpildes gadījumā varētu izmaksāt attiecīgos līdzekļus, un vai ziņošanas vajadzībām ierosinātie rādītāji ir piemēroti un pietiekami vispārējo mērķu sasniegšanā panāktā progresa uzraudzīšanai un ziņošanai par to;

i) vai ir gaidāms, ka ar Moldovas ierosinātajiem pasākumiem varēs rezultatīvi novērst, konstatēt un labot pārkāpumus, krāpšanu, korupciju un interešu konfliktus, organizēto noziedzību un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, kā arī efektīvi izmeklēt noziedzīgus nodarījumus, kas skar atbilstīgi mehānismam piešķirtos līdzekļus, un uzsākt par tiem kriminālvajāšanu;

j) vai reformu programmā ir efektīvi atspoguļots ieguldījums, ko ir devis Moldovas parlaments, vietējās pašvaldības – saskaņā ar Moldovas tiesisko regulējumu, un attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp sociālie partneri un pilsoniskās sabiedrības organizācijas.

5. Moldovas iesniegtās reformu programmas novērtēšanā Komisijai var palīdzēt neatkarīgi eksperti.

13. pants

Komisijas īstenošanas lēmums

1. Pozitīva novērtējuma gadījumā saskaņā ar 12. pantu Komisija ar īstenošanas lēmumu apstiprina Moldovas iesniegto reformu programmu vai attiecīgā gadījumā grozīto programmu, kas iesniegta saskaņā ar 14. pantu. Minēto īstenošanas lēmumu pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 28. panta 2. punktā.

2. Komisijas īstenošanas lēmumā, kas minēts 1. punktā, nosaka Moldovas īstenojamās reformas, atbalstāmās investīciju jomas un no reformu programmas izrietošos maksājuma nosacījumus, tostarp grafiku.

3. Komisijas īstenošanas lēmumā, kas minēts 1. punktā, nosaka arī:

a) kopējo līdzekļu indikatīvo summu, kas Moldovai pieejama, izpildot maksājuma nosacījumus, kā minēts 10. panta 1. punktā, un ieplānotos periodiskos maksājumus, tostarp priekšfinansējumu, kuri strukturēti saskaņā ar 11. pantu un kuri veicami, kad Moldova ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos maksājuma nosacījumus, kas noteikti kvalitatīvu vai kvantitatīvu soļu veidā saistībā ar reformu programmas īstenošanu;

b) finansējuma periodisko maksājumu iedalījumu aizdevumu veida atbalstā un neatmaksājamā atbalstā;

c) termiņu, līdz kuram jāizpilda uz reformām attiecināmie galīgie maksājuma nosacījumi;

d) reformu programmas uzraudzības, ziņošanas un īstenošanas kārtību un grafiku, tostarp attiecīgā gadījumā demokrātisko kontroli, kā minēts 4. panta 9. punktā, kā arī vajadzības gadījumā pasākumus, kas jāveic, lai nodrošinātu atbilstību 23. pantam;

e) 11. panta 2. punktā minētos rādītājus, ar kuriem novērtē 3. pantā izklāstīto vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanā panākto progresu.

14. pants

Reformu programmas grozījumi

1. Ja Moldova objektīvu apstākļu dēļ vairs daļēji vai nemaz nevar izpildīt reformu programmu, tostarp attiecīgos maksājuma nosacījumus, Moldova var piedāvāt grozītu reformu programmu. Šādā gadījumā Moldova var iesniegt Komisijai pamatotu lūgumu grozīt tās īstenošanas lēmumu, kas minēts 13. panta 1. punktā.

2. Komisija saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 28. panta 2. punktā, var grozīt īstenošanas lēmumu, jo īpaši, lai ņemtu vērā pieejamo finansējuma summu izmaiņas, kas veiktas saskaņā ar 19. panta principiem.

3. Ja Komisija uzskata, ka Moldovas norādītie iemesli pamato grozījuma izdarīšanu tās reformu programmā, Komisija saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 28. panta 2. punktā, bez nepamatotas kavēšanās novērtē grozīto reformu programmu saskaņā ar 12. pantu un var grozīt 13. panta 1. punktā minēto īstenošanas lēmumu.

4. Grozījumā Komisija var akceptēt maksājuma nosacījumu termiņu pagarināšanu līdz 2028. gada 31. decembrim.

15. pants

Aizdevuma līgums, aizņēmumu un aizdevumu operācijas

1. Lai finansētu atbalstu, kas sniegts atbilstīgi mehānismam aizdevumu veidā, Komisija ir pilnvarota Savienības vārdā vajadzīgos līdzekļus aizņemties kapitāla tirgos vai no finanšu iestādēm saskaņā ar Finanšu regulas 224. pantu.

2. Komisija ar Moldovu noslēdz aizdevuma līgumu. Aizdevuma līgumā nosaka aizdevuma maksimālo summu, pieejamības periodu un detalizētus noteikumus un nosacījumus, saskaņā ar kuriem atbalstu atbilstīgi mehānismam piešķir aizdevumu veidā. Aizdevumu maksimālais termiņš ir 40 gadi no aizdevuma līguma parakstīšanas dienas.

Papildus Finanšu regulas 223. panta 4. punktam un atkāpjoties no tā, aizdevuma līgumā ietver priekšfinansējuma summu un noteikumus par priekšfinansējuma ieskaitu.

3. Aizdevuma līgumu vienlaikus dara pieejamu Eiropas Parlamentam un Padomei.

16. pants

Uzkrājumu veidošana

1. Uzkrājumus aizdevumiem veido 9 % apmērā no finansējuma, kas piešķirts Kaimiņattiecību ģeogrāfiskajai programmai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 6. panta 2. punkta a) apakšpunktu, un izmanto kā daļu no uzkrājumiem līdzīgu risku segšanai.

2. Atkāpjoties no Finanšu regulas 214. panta 2. punkta pēdējā teikuma, maksājumus uzkrājumu veidošanai pabeidz pakāpeniski un uzkrājumu veidošanu pabeidz vēlākais brīdī, kad aizdevumi ir pilnībā izmaksāti.

3. Uzkrājumu likmi pārskata vismaz reizi trijos gados no šīs regulas spēkā stāšanās dienas saskaņā ar procedūru, kas paredzēta Regulas (ES) 2021/947 31. panta 5. punkta ceturtajā daļā.

17. pants

Priekšfinansējums

1. Pēc reformu programmas iesniegšanas Komisijai Moldova var pieprasīt priekšfinansējuma izmaksāšanu līdz 18 % apmērā no kopējās summas, ko paredzēts piešķirt atbilstīgi mehānismam saskaņā ar 6. panta 1. punktu, atskaitot papildu atbalstu, tostarp atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām un tehnisko palīdzību, un uzkrājumus aizdevumiem.

2. Komisija var izmaksāt pieprasīto priekšfinansējumu pēc tam, kad tā ir pieņēmusi 13. pantā minēto īstenošanas lēmumu un ir stājies spēkā mehānisma nolīgums un aizdevuma līgums. Līdzekļus izmaksā saskaņā ar 19. panta 3. punkta pirmo teikumu ar noteikumu, ka ir izpildīti 5. pantā izklāstītie priekšnosacījumi.

3. Komisija lemj par priekšfinansējuma izmaksāšanas termiņu, un to var izmaksāt vienā vai vairākās daļās.

18. pants

Investīciju projektu īstenošana Kaimiņattiecību politikas investīciju platformas ietvaros

1. Lai izmantotu Savienības finansiālā atbalsta spējas piesaistīt papildu investīcijas, investīcijas, ar kurām atbalsta reformu programmu, īsteno sadarbībā ar starptautiskām finanšu iestādēm tādu investīciju projektu veidā, kas apstiprināti Kaimiņattiecību politikas investīciju platformas ietvaros.

2. Pēc visu piemērojamo maksājuma nosacījumu apmierinošas izpildes Komisija pieņem lēmumu, ar ko atļauj izmaksāt līdzekļus, kā minēts 19. panta 3. punktā. Minētajā lēmumā saskaņā ar 6. panta 1. punktu nosaka līdzekļu summu, kas jādara pieejama neatmaksājama atbalsta veidā, kuru Savienība sniedz projektiem, kas apstiprināti saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu, un finansiālās palīdzības summu aizdevuma atbalsta veidā, kas jāizmaksā Moldovai. Minētajā lēmumā saskaņā ar mehānisma nolīgumā noteikto attiecību, kā minēts 8. panta 5. punkta c) apakšpunktā, nosaka arī šā aizdevuma atbalsta daļu, kas Moldovai jādara pieejama kā līdzfinansējums projektiem, kuri apstiprināti saskaņā ar Kaimiņattiecību politikas investīciju platformu.

19. pants

Maksājuma nosacījumu izpildes novērtējums, līdzekļu aizturēšana un samazināšana, noteikumi par maksājumiem

1. Divreiz gadā Moldova ne vēlāk kā divus mēnešus pēc Komisijas īstenošanas lēmumā noteiktā termiņa iesniedz pienācīgi pamatotu pieprasījumu izmaksāt līdzekļus attiecībā uz izpildītajiem maksājuma nosacījumiem, kas saistīti ar izmērāmajiem kvantitatīvajiem vai kvalitatīvajiem soļiem, kā noteikts reformu programmā.

2. Komisija bez nepamatotas kavēšanās novērtē, vai Moldova atbilst 5. pantā noteiktajiem priekšnosacījumiem un 10. panta 3. punktā noteiktajiem finansēšanas principiem un ir apmierinoši izpildījusi maksājuma nosacījumus, kas noteikti 13. pantā minētajā Komisijas īstenošanas lēmumā. Ja Komisija konstatē, ka Moldova vairs nepilda maksājuma nosacījumus, kurus Moldova iepriekš bija izpildījusi un par kuriem Komisija tai iepriekš veikusi maksājumu, Komisija samazina turpmākos maksājumus par līdzvērtīgu summu.

Novērtējuma veikšanā Komisijai var palīdzēt eksperti, tostarp eksperti no dalībvalstīm. Ja līdzekļu izmaksāšanas pieprasījumā vai maksājuma pieprasījumā ir ietverts ar sarunu 32. sadaļu saistīts solis, kas minēts 22. panta 2. punktā, Komisija nepieņem lēmumu, ar ko atļauj līdzekļu izmaksāšanu, ja vien tā šādu soli nav novērtējusi pozitīvi.

3. Ja Komisija sniedz pozitīvu novērtējumu, ka visi piemērojamie nosacījumi ir apmierinoši izpildīti, tā bez nepamatotas kavēšanās informē Eiropas Parlamentu un Padomi, pirms pieņem lēmumu, ar ko atļauj izmaksāt minētajiem nosacījumiem atbilstošos līdzekļus. Attiecībā uz minētajām summām šis lēmums ir 10. pantā minētais nosacījums.

4. Ja Komisija sniedz negatīvu novērtējumu, ka jebkurš no nosacījumiem nav izpildīts saskaņā ar grafiku, šādiem nosacījumiem atbilstošo līdzekļu izmaksāšanu aiztur. Komisija par minēto novērtējumu bez nepamatotas kavēšanās informē Eiropas Parlamentu un Padomi. Aizturētās summas izmaksā tikai tad, kad Moldova nākamajā līdzekļu izmaksāšanas pieprasījumā ir pienācīgi pierādījusi, ka tā ir īstenojusi nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu attiecīgo nosacījumu apmierinošu izpildi.

5. Ja Komisija secina, ka Moldova nav veikusi vajadzīgos pasākumus 12 mēnešu laikā pēc 4. punktā minētā sākotnējā negatīvā novērtējuma, Komisija samazina neatmaksājamā finansiālā atbalsta un aizdevuma summu proporcionāli tai daļai, kas atbilst attiecīgajiem maksājuma nosacījumiem. Pirmajā īstenošanas gadā piemēro 24 mēnešu termiņu, ko skaita no 4. punktā minētā sākotnējā negatīvā novērtējuma. Moldova var iesniegt savus apsvērumus divu mēnešu laikā pēc tam, kad tai ir paziņoti Komisijas secinājumi.

6. Summas, kas atbilst maksājuma nosacījumiem, kuri līdz 2028. gada 31. decembrim nav izpildīti, Moldovai nepienākas, un par tām attiecīgi vai nu atceļ saistības vai tās izņem no aizdevumu veidā pieejamā atbalsta summas.

7. Komisija var samazināt neatmaksājamā finansiālā atbalsta summu un no Moldovas atgūt, cita starpā ar savstarpējo ieskaitu, jebkuru summu, kas iztērēta mehānisma mērķu sasniegšanai, vai samazināt Moldovai izmaksājamā aizdevuma summu, vai pieprasīt aizdevuma pirmstermiņa atmaksu saskaņā ar aizdevuma līgumu, ja līdzekļi ir izmaksāti nepamatoti, ir konstatēti pārkāpumi, krāpšana, korupcija un interešu konflikti, kas ietekmē Savienības finanšu intereses un ko Moldova nav novērsusi, vai pastāv ar tiem saistītas nopietnas bažas, vai ir atcelti kvalitatīvie vai kvantitatīvie soļi, vai gadījumos, kad

pēc maksājuma veikšanas tiek konstatēts, ka pasākumi nav apmierinoši izpildīti vai ka ir nopietni pārkāpts kāds pienākums, kas izriet no mehānisma nolīguma vai aizdevuma līguma, arī pamatojoties uz *OLAF* sniegto informāciju vai Revīzijas palātas ziņojumiem. Komisija pirms jebkāda lēmuma pieņemšanas par šādiem samazinājumiem informē Eiropas Parlamentu un Padomi.

8. Atkāpjoties no Finanšu regulas 116. panta 2. punkta, maksājuma termiņa, kā minēts Finanšu regulas 116. panta 1. punkta a) apakšpunktā, tecējums sākas dienā, kad, ievērojot šā panta 3. punktu, paziņots lēmums, kas atļauj veikt līdzekļu izmaksu Moldovai.

9. Maksājumiem, kas veikti kā finansiālā palīdzība, kuru novirza tieši uz Moldovas Valsts kasi saskaņā ar šo pantu un šīs regulas 21. pantu, nepiemēro Finanšu regulas 116. panta 5. punktu.

10. Šajā pantā minēto neatmaksājamo finansiālo atbalstu un aizdevumus izmaksā saskaņā ar budžeta apropriācijām, kas noteiktas ikgadējā budžeta procedūrā, un tie ir atkarīgi no pieejamā finansējuma. Līdzekļus izmaksā periodiskos maksājumos. Periodisko maksājumu var veikt vienā vai vairākās daļās.

11. Summas izmaksā pēc 3. punktā minētā lēmuma pieņemšanas un saskaņā ar aizdevuma līgumu.

12. Jebkādas aizdevumu veidā sniegta atbalsta summas izmaksa ir atkarīga no tā, vai Moldova ir iesniegusi maksājuma pieprasījumu aizdevuma līgumā noteiktajā formā, un saskaņā ar mehānisma nolīgumā paredzētajiem noteikumiem.

20. pants

Pārredzamība attiecībā uz personām un subjektiem, kas saņem finansējumu reformu programmas īstenošanai

1. Moldova publicē atjauninātus datus par galasaņēmējiem, kas reformu un investīciju īstenošanai atbilstīgi mehānismam saņem finansējuma summas, kuras trīs gadu laikposmā kopumā pārsniedz 50 000 EUR ekvivalentu.

2. Pienācīgi ievērojot prasības saistībā ar konfidencialitāti un drošību, jo īpaši attiecībā uz personas datu aizsardzību, attiecībā uz 1. punktā minētajiem galasaņēmējiem tīmekļa vietnē mašīnlasāmā formātā, sarindojot pēc kopējā saņemto līdzekļu apjoma, publicē šādu informāciju:

a) juridiskas personas gadījumā – galasaņēmēja pilns juridiskais nosaukums un PVN identifikācijas numurs vai nodokļu maksātāja identifikācijas numurs, ja pieejams, vai cits unikāls identifikators, kas saskaņā ar tiesību aktiem piemērojams juridiskajai personai;

b) fiziskas personas gadījumā – galasaņēmēja vārds vai vārdi un uzvārds vai uzvārdi;

c) galasaņēmēja saņemto līdzekļu summa un reformas un investīcijas atbilstīgi mehānismam, ko šī summa palīdz īstenot.

3. Šā panta 2. punktā minēto informāciju nepublicē, ja tās izpaušana var apdraudēt attiecīgo galasaņēmēju tiesības un brīvības vai nopietni kaitēt viņu komerciālajām interesēm. Šādu informāciju dara pieejamu Komisijai.

4. Moldova vismaz reizi gadā Komisijai elektroniski nosūta datus par šā panta 1. punktā minētajiem galasaņēmējiem mašīnlasāmā formātā, ko nosaka mehānisma nolīgumā, kā minēts 8. panta 5. punkta l) apakšpunktā.

IV NODAĻA

SAVIENĪBAS FINANŠU INTEREŠU AIZSARDZĪBA

21. pants

Savienības finanšu interešu aizsardzība

1. Mehānisma īstenošanā Komisija un Moldova veic visus atbilstīgos pasākumus, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, ņemot vērā proporcionalitātes principu un konkrētos nosacījumus, saskaņā ar kuriem mehānisms darbojas, 5. panta 1. punktā noteiktos priekšnosacījumus un konkrētajos mehānisma nolīgumos paredzētos nosacījumus, jo īpaši attiecībā uz krāpšanas, korupcijas, interešu konfliktu un pārkāpumu novēršanu, atklāšanu un labošanu, kā arī tādu krimināl pārkāpumu izmeklēšanu, kas skar atbilstīgi mehānismam sniegtos līdzekļus, un saukšanu pie atbildības par tiem. Moldova apņemas virzīties uz lietderīgām un efektīvām pārvaldības un kontroles sistēmām un nodrošināt to, ka nepareizi izmaksātās vai nepareizi izlietotās summas var atgūt.

2. Mehānisma nolīgumā Moldovai nosaka šādus pienākumus:

a) regulāri pārbaudīt, vai piešķirtais finansējums ir izmantots saskaņā ar piemērojamajiem noteikumiem, jo īpaši attiecībā uz krāpšanas, korupcijas, interešu konfliktu un pārkāpumu novēršanu, atklāšanu un labošanu;

b) aizsargāt trauksmes cēlējus;

c) veikt atbilstīgus pasākumus, lai novērstu, atklātu un labotu krāpšanu, korupciju, interešu konfliktus un pārkāpumus, kā arī izmeklēt krimināl pārkāpumus, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, un saukt pie atbildības par tiem, atklāt dubultu finansēšanu un izvairīties no tās, un sākt tiesvedību piesavinātu līdzekļu atgūšanai, tostarp saistībā ar pasākumiem, ar kuriem īsteno reformu programmā paredzētās reformas un investīciju projektus vai programmas, kā arī veikt atbilstīgus pasākumus, lai attiecīgā gadījumā nekavējoties apstrādātu *EPPO* un dalībvalstu kompetento iestāžu savstarpējās tiesiskās palīdzības pieprasījumus attiecībā uz krimināl pārkāpumiem, kas skar atbilstīgi mehānismam piešķirtos līdzekļus;

d) šā panta 1. punkta nolūkā, jo īpaši to pārbaužu vajadzībām, kurās pārliecinās par reformu programmā paredzēto reformu īstenošanai piešķirto līdzekļu izlietojumu, nodrošināt pienācīgu datu vākšanu par personām un subjektiem, kas saņem finansējumu reformu programmā paredzēto pasākumu īstenošanai saskaņā ar III nodaļu, arī pienācīgas informācijas vākšanu par faktiskajiem īpašniekiem, un piekļuvi šādiem datiem un informācijai saskaņā ar Savienības datu aizsardzības principiem un piemērojamajiem datu aizsardzības noteikumiem;

e) skaidri pilnvarot Komisiju, *OLAF*, Revīzijas palātu un attiecīgā gadījumā *EPPO* īstenot to tiesības, kā paredzēts Finanšu regulas 129. pantā.

3. Mehānisma nolīgumā arī paredz Komisijas tiesības proporcionāli samazināt atbilstīgi mehānismam sniegtā neatmaksājamā finansiālā atbalsta summu un atgūt no Moldovas, tostarp ar savstarpēju ieskaitu, visas summas, kas iztērētas mehānisma mērķu sasniegšanai, un samazināt Moldovai izmaksājamā aizdevuma summu vai pieprasīt aizdevuma pirmstermiņa atmaksu saskaņā ar aizdevuma līgumu, ja līdzekļi ir izmaksāti nepamatoti, ir konstatēti pārkāpumi, krāpšana, korupcija un interešu konflikti, kuri ietekmē Savienības finanšu intereses un kurus Moldova nav novērsusi, vai ir nopietnas bažas saistībā ar tiem, vai ja Komisija pēc maksājuma veikšanas konstatē, ka soļi nav apmierinoši izpildīti vai ka ir nopietni pārkāpts kāds pienākums, kas izriet no mehānisma nolīguma vai aizdevuma nolīguma. Lemjot par atgūstamo summu vai samazinājumu vai pirms termiņa atmaksājamo summu, Komisija ievēro proporcionalitātes principu un ņem vērā to, cik nopietns ir pārkāpums, krāpšana, korupcija vai interešu konflikts, kas ietekmē Savienības finanšu intereses, vai cik nopietns ir pienākuma pārkāpums. Pirms samazinājuma veikšanas vai pirmstermiņa atmaksas pieprasīšanas Moldovai dod iespēju iesniegt apsvērumus.

4. Personas un subjekti, kas īsteno līdzekļus atbilstīgi mehānismam, nekavējoties ziņo Komisijai un *OLAF* par visiem iespējamiem krāpšanas, korupcijas, interešu konfliktu un pārkāpumu gadījumiem, kuri ietekmē Savienības finanšu intereses.

22. pants

Moldovas iekšējo sistēmu un revīzijas iestādes loma

1. Attiecībā uz mehānisma finansējuma daļu, kas darīta pieejama kā finansiālā palīdzība, Komisija var paļauties uz revīzijas iestādēm, kas Moldovā izveidotas publisko izdevumu kontrolei. Attiecīgā gadījumā Komisija paļaujas arī uz turpmāku demokrātisko kontroli, kā minēts 4. panta 9. punktā.

2. Reformu programmā pirmajos tās īstenošanas gados prioritāti piešķir reformām, kas saistītas ar sarunu 32. sadaļu, īpaši publisko finanšu pārvaldību un iekšējo kontroli, kā arī cīņu pret krāpšanu, un sarunu 23. un 24. sadaļu, īpaši attiecībā uz tiesiskumu, korupciju un organizēto noziedzību, un sarunu 8. sadaļu, īpaši valsts atbalsta kontroli.

3. Moldova nekavējoties ziņo Komisijai par pārkāpumiem, tostarp krāpšanu, par ko ir pirmējais administratīvo vai tiesu iestāžu konstatējums, un informē Komisiju par to, kā virzās ar šādiem pārkāpumiem saistīts administratīvais vai tiesas process. Šādu ziņošanu veic elektroniski, izmantojot Komisijas izveidoto Pārkāpumu pārvaldības sistēmu.

4. Revīzijas iestādes, kas minētas 1. punktā, uztur regulāru dialogu ar Revīzijas palātu, *OLAF* un attiecīgā gadījumā *EPPO*.

5. Komisija var detalizēti pārbaudīt Moldovas budžeta izpildes sistēmas, pamatojoties uz riska novērtējumu un dialogu ar 1. punktā minētajām revīzijas iestādēm, un sniegt ieteikumus par sistēmu uzlabojumiem.

6. Komisija var pieņemt Moldovai adresētus ieteikumus visos gadījumos, kad tā uzskata, ka kompetentās iestādes nav veikušas vajadzīgos pasākumus, lai novērstu, atklātu un labotu krāpšanu, korupciju, interešu konfliktus un pārkāpumus, kas ietekmējuši vai nopietni draud ietekmēt atbilstīgi mehānismam finansēto izdevumu pareizu finanšu pārvaldību, un visos gadījumos, kad tā ir konstatējusi nepilnības, kuras ietekmē iestāžu ieviestās kontroles sistēmas struktūru un darbību. Moldova īsteno minētos ieteikumus vai sniedz pamatojumu, kāpēc nav to izdarījusi.

V NODAĻA

UZRAUDZĪBA, ZIŅOŠANA UN IZVĒRTĒŠANA

23. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Komisija uzrauga mehānisma īstenošanu un novērtē 3. pantā noteikto mērķu sasniegšanu. Minētās īstenošanas uzraudzība ir mērķorientēta un samērīga ar darbībām, ko veic atbilstīgi mehānisma nolīgumam, un neskar Regulā (ES) 2021/947 noteiktās ziņošanas prasības. Tiek sagaidīts, ka rādītāji, kas minēti 11. panta 2. punktā, palīdz Komisijai mehānisma uzraudzīšanā.

2. Mehānisma nolīgumā paredz noteikumus un procedūras, saskaņā ar ko Moldova ziņo Komisijai 1. punkta nolūkā.

3. Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei gada ziņojumu par progresu, kas panākts šīs regulas mērķu sasniegšanā. Gada ziņojumu divreiz gadā papildina ar prezentācijām par pašreizējo stāvokli mehānisma īstenošanā.

4. Komisija šā panta 3. punktā minēto gada ziņojumu iesniedz 28. panta 1. punktā minētajai komitejai.

5. Komisija ziņo par progresu, kas panākts Moldovas reformu programmas īstenošanā saistībā ar mehānisma rezultātu pārskatu, kas izveidots saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1449.

24. pants

Mehānisma rezultātu pārskats

Komisija atspoguļo reformu programmas īstenošanā panākto progresu mehānisma rezultātu pārskatā, kas izveidots saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1449.

25. pants

Mehānisma izvērtēšana

1. Pēc 2027. gada 31. decembra, taču ne vēlāk kā līdz 2031. gada 31. decembrim Komisija veic neatkarīgu mehānisma *ex post* izvērtēšanu. Minētajā *ex post* izvērtēšanā novērtē Savienības ieguldījumu mehānisma mērķu sasniegšanā.

2. *Ex post* izvērtēšanā izmanto ESAO Attīstības palīdzības komitejas labas prakses principus, lai pārliecinātos, vai mehānisma mērķi ir sasniegti, un formulētu ieteikumus turpmāko darbību uzlabošanai.

3. Komisija paziņo Eiropas Parlamentam, Padomei un dalībvalstīm *ex post* izvērtēšanas konstatējumus un secinājumus, kas papildināti ar tās apsvērumiem un turpmākiem pasākumiem. Pēc Eiropas Parlamenta, Padomes vai dalībvalstu lūguma minēto *ex post* izvērtējumu var apspriest. Rezultātus izmanto turpmāku programmu un darbību sagatavošanā un resursu piešķiršanā. *Ex post* izvērtējumu un turpmākos pasākumus dara publiski pieejamus.

4. Saskaņā ar šo regulu sniegtā Savienības finansējuma izvērtēšanas procesā Komisija pienācīgā apmērā iesaista visas attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp Moldovu, sociālos partnerus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, un attiecīgā gadījumā var censties veikt kopīgus izvērtējumus ar dalībvalstīm un citiem partneriem, cieši iesaistot Moldovu.

26. pants

Moldovas ziņojumi saistībā ar ekonomikas un finanšu dialogu

Saistībā ar ekonomikas un finanšu dialogu Moldova reizi gadā ziņo par progresu, kas panākts ar reformām saistītās reformu programmas daļas īstenošanā.

27. pants

Mehānisma parlamentārā uzraudzība un kontrole

1. Komisija ziņo Eiropas Parlamenta kompetentajām komitejām par progresu mehānisma un reformu programmas īstenošanā. Komisija sniedz Eiropas Parlamentam rakstisku informāciju par:

a) progresu mehānisma īstenošanā;

b) reformu programmas novērtējumu;

c) galvenajiem 23. panta 3. punktā minētā ziņojuma konstatējumiem;

d) maksājumu, aizturēšanas un samazināšanas procedūrām, attiecīgā gadījumā ieskaitot jebkādus novērojumus, kas iesniegti, lai nodrošinātu nosacījumu apmierinošu izpildi; un

e) jebkādiem citiem attiecīgiem elementiem saistībā ar mehānisma īstenošanu.

2. Regulārais dialogs starp Eiropas Parlamentu un Komisiju notiek vismaz reizi gadā un var sakrist ar augsta līmeņa ģeopolitisko dialogu par *NDICI* – "Eiropa pasaulē".

3. Komisija ņem vērā visus elementus, kas izriet no viedokļiem, kuri pausti, izmantojot 2. punktā minēto dialogu, tostarp attiecīgā gadījumā Eiropas Parlamenta rezolūcijām.

VI NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

28. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja, kas izveidota ar Regulu (ES) 2021/947. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

3. Attiecībā uz īstenošanas lēmumiem, kas minēti 13. panta 1. punktā un 14. panta 2. punktā, ja komiteja atzinumu nesniedz, Komisija īstenošanas akta projektu nepieņem un tiek piemērota Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešā daļa.

29. pants

Informācija, komunikācija un publicitāte

1. Neskarot Regulā (ES) 2021/947 izklāstītās prasības, Komisija iesaistās komunikācijas darbībās, lai nodrošinātu tā Savienības finansējuma pamanāmību, kas atvēlēts reformu programmā paredzētajam finansiālajam atbalstam, tostarp veicot kopīgas komunikācijas darbības ar Moldovu. Komisija nodrošina, ka atbilstīgi mehānismam sniegtais atbalsts tiek paziņots un atzīts, izmantojot finansējuma paziņojumu. Atbilstīgi mehānismam finansētās darbības veic saskaņā ar komunikācijas un pamanāmības prasībām Savienības finansētās ārējās darbībās un citām attiecīgām pamatnostādnēm.

2. Savienības finansējuma saņēmēji aktīvi atzīst finansējuma izcelsmi un nodrošina Savienības finansējuma pamanāmību, tostarp attiecīgā gadījumā attēlojot Savienības emblēmu un atbilstīgu finansējuma paziņojumu ar tekstu "finansē Eiropas Savienība", jo īpaši reklamējot darbības un to rezultātus, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp medijiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.

3. Informāciju, komunikāciju un publicitāti nodrošina piekļūstamā formātā.

30. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2025. gada 18. martā

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs*
R. METSOLA	A. SZŁAPKA